

4. ANADOLU KONGRESİ

www.anadolukongre.org

EUROASIA JOURNAL OF

SOCIAL SCIENCES & HUMANITIES

ISSN 2651-5261

ANADOLU 4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

Diyarbakır
25 - 26 Temmuz 2020

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ ÖZET KİTABI

EDİTÖR:

DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET REMZİ DEMİREL

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ ÖZET KİTABI

EUROASIA JOURNAL OF
SOCIAL SCIENCES

ANADOLU KONGRESİ
4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
25-26 TEMMUZ 2020
DİYYARBAKIR

EDİTÖR:

DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET REMZİ DEMİREL

UBAK YAYINEVİ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI : 2018/42945)
TÜRKİYE

anadolukongresi@gmail.com

www.ubak.org.tr

[https:// www.anadolukongre.org](https://www.anadolukongre.org)

Bu kitabın tüm hakları UBAK Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.
UBAK Publications – 2020 ©

Yayın Tarihi : 15 .08.2020

ISBN: 978-605-06696-1-9

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

ANADOLU KONGRESİ
4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

25-26 TEMMUZ 2020
DİYARBAKIR

DÜZENLEYEN KURUMLAR

UBAK Uluslararası Bilimler Akademisi Derneği

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Kongre Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Abdulsemet Aydın
Düzenleme Kurulu Başkanı: Doç. Dr. Ufuk Aydın
Düzenleme Kurulu Başkan Yrd.: Dr. Leman Kuzu
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Nadire Kantarcıoğlu
Düzenleme Kurulu Üyesi: Aynurə Əliyeva
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Özcan Ekici
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr Gültekin Gürçay
Düzenleme Kurulu Üyesi: Use Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Euroasia Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Use Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Ubak Uluslararası Bilimler Akademisi Yayınevi Editörlüğü
Genel Koordinatör: Amaneh Manafidizaji

YABANCI KONUŞMACILAR

Садыкова Дамежан Адилхановна- Kazakistan
F.Ü.E.D. Prof. Mahirə Hüseynova: Azerbaycan
Dosent İsmayilov Yusif Bayram Oğlu -Azerbaycan
Ibrahim Muradi - Afkanistan
Dr. Marvan KAMAL- Ürdün
Khorram Manafidizaji: İran

KONGRE DİLLERİ

TÜRKÇE (Tüm Lehçeleri) - İNGİLİZCE - RUSÇA - FARŞÇA - ÇİNCE - ARAPÇA

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Ahmad Sharif FAKHEER

Ürdün Devlet Üniversitesi

Prof. Dr. Yunir ABDRAHIMOV

Ufa State Petroleum Technological
University

Doç. Dr. Abbas GHAFFARI

Tebriz Üniversitesi

Dr. Lale Sariye AKAN

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Ariz Avaz GOZALOV

Moskova Devlet Üniversitesi

Prof. Dr. Burcu Semin AKEL

Kültür Üniversitesi

Dr. Ahmet GÜMÜŞ

İstanbul Aydın Üniversitesi

Dr. Maha Hamdan ALANAZI

Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü

Prof. Dr. Gulzar İBRAGİMOVA

Bakü Avrasya Üniversitesi

Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Doç. Dr. Dilorom HAMROEVA

Özbekistan Bilimler Akademisi

Doç. Dr. Nurhan AYDIN

Kafkas Üniversitesi

Dr. Cihandar HASANHANOĞLU

Başkent Üniversitesi

Dr. Mehmet Fırat BARAN

Mardin Artuklu Üniversitesi

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA

K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge
Üniversitesi

Dr. Amina Salihi BAYERO

Yusuf Maitama Sule Üniversitesi

Dr. Keles Nurmaşılı JAYLIBAY

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Karligash BAYTANASOVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Mamatkuli Jurayev

Özbekistan Bilim Akademisi

Dr. Baurcan BOTAKARAEV

Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi

Dr. Kalemkas KALIBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Bouaraour Kamel

Ghardaia Üniversitesi

Doç. Dr. Tüba KARAHİSAR

Doç Dr. Mehmet KAYA

Dicle Üniversitesi

Prof Dr. Bülent KURTIŞOĞLU

Ardahan Üniversitesi

Doç Dr. Elif AKPINAR KÜLEKÇİ

Atatürk Üniversitesi

Sonali MALHOTRA

Delhi Balbahtri Academy

Dr. Alia R. MASALİMOVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Prof. Muntazir MEHDI

Pakistan Language Academy

Dr. Amanbay MOLDİBAEV

Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Doç. Dr. Yaprak I. OZDEMİR

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ

Munzur Üniversitesi

Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA

Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

Dr. Öğr. Üyesi Abdulsemet AYDIN

Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Sibel SİLİCİ

Erciyes Üniversitesi

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA

Dosmukhamedov Atyrau Devlet

Üniversitesi

Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE

Cumhuriyet Üniversitesi

Dr. K.A. TLEUBERGENOVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA

Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Doç. Dr. Yıldırım İsmail TOSUN

Şırnak Üniversitesi

Dr. Botagul TURGUNBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA

Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ

Urumiye Üniversitesi

Dr. Yang ZİTONG

Wuhan Üniversitesi

Doç. Dr. Mine GÖZÜBÜYÜK TAMER

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Ergün KOCA

Girne Amerikan Üniversitesi

Doç. Dr. Işık SEZEN

Atatürk Üniversitesi

ANADOLU KONGRELERİ

4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

4. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ

25-26 TEMMUZ 2020

DIYARBAKIR

KONGRE PROGRAMI

EUROASIA JOURNAL OF

SOCIAL SCIENCES

EUROASIA
JOURNAL OF

MATHEMATICS-ENGINEERING
NATURAL & MEDICAL SCIENCES

KONGRE PROGRAMI

NOT:

- **Sunum Süresi Her Bildiri İçin 15 Dakikadır.**
- Sunumlar skype üzerinden ve power point ile anlatılacaktır. Her oturum için SKYPE gurubu oluşturulacaktır. Sunum yapan katılımcı ekranın diğer katılımcılar ile paylaşacaktır.
- (skype ile aradığımızda aşağıda sağ köşede iki tane üstüste kareden ekranı paylaşan yapılacaktır.)

ANADOLU KONGRELERİ		
4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ		
4. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ		
25- 26 TEMMUZ 2020 - DİYARBAKIR		
26 TEMMUZ 2020		
UBAK 1	UBAK 2	UBAK 3
OTURUM 1 10:00 – 11:30 ....11:45 – 13:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ. DR. MUSA AYGÜL	OTURUM 1 10:00 – 11:30 ....11:45 – 13:00 OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. ERGÜN KOCA	OTURUM 1 10:00 – 11:30 ....11:45 – 13:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ. HAYRİ BAYTAN ÖZMEN
DR. M. ÇAĞRI PEHLİVANOĞLU Teknolojik İşsizlik Endişesi Ölçeğinin Gelecek Araştırmalarda Kullanılması İçin Model Önerileri	F.Ü.E.D. PROF. MAHİRƏ HÜSEYNOVA Bəzi Ərazi Terminləri Və Onların Türkçelərə Qarşılıqlı İntegrasiyası	DOÇ.HAYRİ BAYTAN ÖZMEN Deprem Yer Hareketi Zemin Büyütme Faktörünün Basit Denklemlerle Tahmini
DOÇ. DR. MUSA AYGÜL Yabancı Şirketlerin Türkiye’de Şube Açmaları	KEMAL TEKE Sofizm, Birey Ve Demokrasi İlişkisi	H. ERSEN BALCIOĞLU HAYRİ BAYTAN ÖZMEN Katı Atıklardan Elde Edilen Kompozit Malzemelerin Termal Özelliklerinin İncelenmesi
DOÇ. DR. MUSA AYGÜL Şirketin İdare Merkezinin Türkiye’ye Ya Da Türkiye Dışına Nakli	DR. ÖĞR. ÜYESİ, ALİ ÇOBAN Sünnî Tasavvuf Geleneğinde Ashâb-I Suffe’den Bir Portre: Selmân-I Fârisî	DOÇ. DR. UFUK AYDIN Doğu Karadenizde Sismik Hızların Yanal Heterojenitesi

DR. ÖĞR. ÜYESİ FATİH ÖZTOP Osmanlı Piyangolarının Karakteri	DR. ÖĞR. ÜYESİ MESUT DÜZCE Muhafazakar Bir Perspektiften Toplumsal Değişme Ve Din (Peyami Safa Örneği)	HÜSEYİN ADEMGİL Fotonik Kristal Elyaf Tabanlı Çift Analit Algılayıcı Modellerinde Kıvrılma Etkisi	
ASST. PROF. ERKAM TEMİR Gerontocracy vs. Generation Z: Communication Paradox Of Politics In Turkey	DR. RECEP BÜLENT ŞENSES II. Dünya Savaşı Öncesinde Türk Siyasetinde Değişen Dengeler (1938-1939)	ÖĞR. GÖR. DR. MURAT ŞİRİN Effect Of Natural Perlite Mineral Additive On Radiation Shielding Efficiency Of DI-Lithium Tetraborate And Lithium Metaborate Blended Glasses	
SELBİ TAGANOVA Ortadoğu'da İsimlilik: Afganistan'da Kadınların Hayat Mücadelesi	DR. RECEP BÜLENT ŞENSES Türkiye'de II. Dünya Savaşı'nın İlk Yıllarında Ordu Mevcudunun Artmasının Sivil-Asker İlişkilerine Olumsuz Etkileri (1939-1942)	ARŞ.GÖR.DR. ONUR KILIÇ Geleneksel Yapı Tekniklerinin Sürdürülebilirlik Açısından Değerlendirilmesi	
SELBİ TAGANOVA Türkiye-Rusya Arasındaki Sosyal Ve Politik İlişkiler Bağlamında Türk-Rus Karma Evlilikleri	AYNURƏ ƏLİYEVA Ağdamın "Kitabi-Dədə Qorqud" Eposu İle Bağlanan Bəzi Etnotoponimləri	ARŞ.GÖR.DR. ONUR KILIÇ Ofis Tasarımında Hafif Bölücü Elemanların Fonksiyonel Mekan Kurgusuna Etkileri	
HARUN KAPTANER Bölgesel Kalkınma Ajanslarında Sosyal Kalkınmanın Yeri	AFERİM SEYİDOVA Seyid Əzim Şirvani Yaradıcılığının Orta Məktəbdə Tədrisi	ASSIST. PROF. DR. MURAT KADIR YEŞİLYURT PHD STUDENT, ABDÜLVAHAP ÇAKMAK DR. MURAT KAPUSUZ The Influences Of Spark Timing And Engine Speed Variation On The Performance And Exhaust Emissions Of A Spark-Ignition Engine Fueled With Gasoline And Methanol/Gasoline Blend	
HARUN KAPTANER	F.Ü.F.D., ƏLİYEVAXOŞBƏXT Çingiz Aytmatovun "Dəniz Kənarıyla Qaçan Alabaş" Əsərinin Uşaq Ədəbiyyatında Rolu	FULYA ESRA CİMİLLİ ÇATIR	

Bölgesel Kalkınmada Yönetişim Uygulaması: Kalkınma Kurulları			Al/ZnO/n-InP Heteroeklem Yapısının Elektrik Ve Elektronik Özelliklerinin Belirlenmesi
ÖĞR. GÖR. ÖMER FARUK ASLAN 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Acentelerin Hak ve Yükümlülükleri	PROF. DR. ERGÜN KOCA PROF. DR. AYŞEN KOCA Kıbrıs Türk Ağzlarında Kadın Kavramıyla İlgili Sözvarlığı		YAŞAR KAHRAMAN MUHAMMED ÖMER İBİŞ Effect Of Layer Structure On Ballistic Protection For High Hardness Aısı 4340 Steel
ÖĞR. GÖR. ÖMER FARUK ASLAN Çocuk İşgücünün Hukuki Durumu ve Genel Değerlendirme	PROF. DR. ERGÜN KOCA PROF. DR. AYŞEN KOCA Kırgız Türkçesi Sözvarlığı: Boz Üy (Boz Ev, Yurt, Çadır) Kültürü Ve Kavram Alanı		MUSTAFA DEDEOĞLU DERYA BULUTDAĞ Yerli Glutensiz Makarna Üretimi
İREM AKPINAR OLGUN Türkiye'de Kadının Sosyal Statüsünün Sivil Toplum Kuruluşları Bağlamında İncelenmesi: Kadem Örneği	Садыкова Дамежан Адилхановна Қазақстандағы тарихи -Мәдени Мұралардың Туризмді Дамытуға Әсері		
UBAK 1	UBAK2		UBAK 3
OTURUM 2 14:00 – 15:30-----15:45 -17:00 OTURUM BAŞKANI: P.Ü.F.D., BALAYEVA GÜLARƏ	OTURUM 2 14:00 – 15:30-----15:45 -17:00 OTURUM BAŞKANI: DR. LEMAN KUZU		OTURUM 2 14:00 – 15:30-----15:45 -17:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ. DR. DENİZ ÇANKAYA
DR. AZİZA SYZDYKOVA Kazakistan'da İhracat Çeşitliliğinin Değerlendirilmesi	DR. ÖĞR. ÜYESİ DİDEM DÖĞER SERHAT ATALAY Çok Seslendirilmiş Popüler Müzik Eserleriyle Yürütülen Orkestra Derslerinin Başarı Motivasyonu Ve Çalgı Çalışma Tutumu Üzerindeki Etkisi		DOÇ. DR. DENİZ ÇANKAYA Merkezi Bir Eğitim Ve Araştırma Hastanesindeki Radius Distal Uç Kırıklarının Seçili Özelliklere Göre Epidemiyolojisi
DOÇ. DR. MELEK AKDOĞAN GEDİK Çevreye Duyarlı Bütçeleme Sistemi	ARŞ.GÖR. NİHAN ÇELİK Yeni Medyada Çocuklara Yönelik Reklamlar: Youtube Çocuk Kanalları Üzerine Bir Araştırma		SERDAR YILMAZ,MD ASSOC.PROF. DENİZ ÇANKAYA ASSOC. PROFESSOR DİLEK KARAKUS

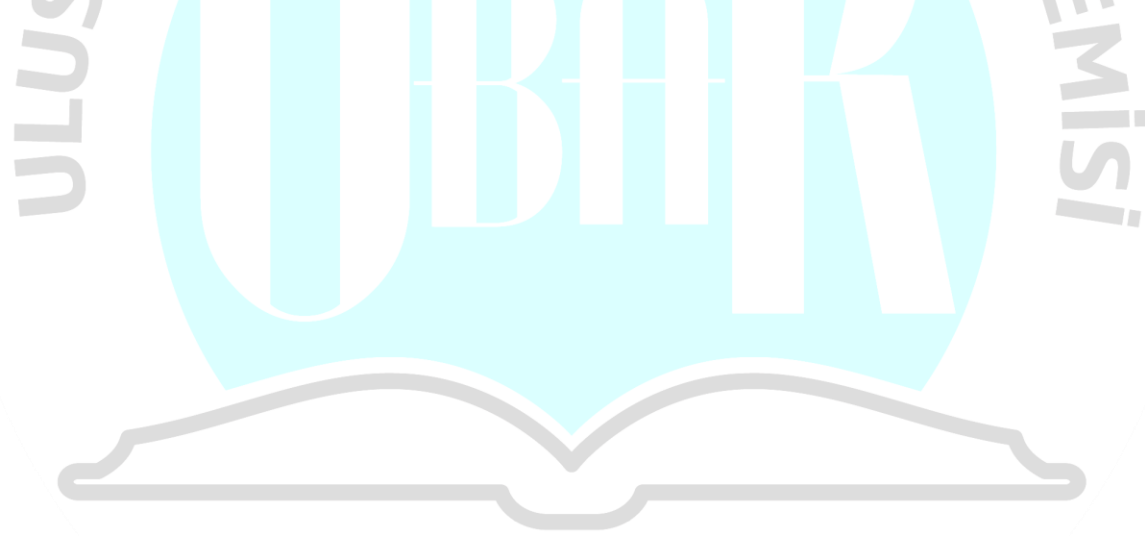
			Impact Of Accompanying Ulnar Styloid Fracture On The Treatment Of Distal Radius Fracture: A Study Of Isokinetic Testing
DR. FİLİZ MUTLU YILDIRIM Covid-19 Pandemisinin Tüketici Güven Endeksi Üzerine Etkisi: Türkiye-OECD Ülkeleri Karşılaştırmalı Analizi	DR. LECTURER NURAY KARAMAN Intersectional Perspectives On Social Media And Body Image Conformity	DR. ÖĞR. ÜYESİ SAADET BELHAN DOÇ. DR. SERKAN YILDIRIM DOÇ. DR. ABDULLAH KARASU DR. ÖĞR. ÜYESİ AHMET UFUK KÖMÜROĞLU DR. ÖĞR. ÜYESİ UĞUR ÖZDEK	Sıçanlarda Deneysel Testiküler İskemi / Reperfüzyon Hasarında Chrysin Uygulamasının TNF – α Ve İnterlökinler Üzerindeki Etkisi
DR. FİLİZ MUTLU YILDIRIM İş Yapma Güveni Endeksi'nin Covid-19 Öncesi ve Sonrası Dönemlerinde Değerlendirilmesi: Türkiye Uygulaması	DR. LECTURER NURAY KARAMAN Analyzing A Conceptual Conflict Of Feminism And Religion	DR. FIZYOTERAPİST DİNÇER CÜRE Podological Approach To Preventing Diabetic Foot Ulcers In Turkey	
DR. SÜLEYMAN YURTKURAN Türkiye'de Ekolojik Ayak İzinde Meydana Gelen Şoklar Geçici Mi Kalıcı Mı?	MUHAMMET EMİN SÖZKESEN Sosyal Medya Sitelerinin, Kullanıcılarına Kişiselleştirilmiş Reklamlar Sunma Sürecinin Süperpanoptikon Gözetim Bağlamında Değerlendirilmesi: Facebook Veri İlkesi Üzerine Bir İnceleme	TAMER TAŞDEMİR TUĞBA KOŞAR Nekrotik Pulpalı İmmatür Daimi Dişlerin Rejeneratif Endodontik Tedavisi: İki Olgu Sunumu	
CANSU SANCAK DR. ÖĞR. ÜYESİ, ALİ YİĞİT KUTLUCA Ebeveyn Ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Değerler Eğitimine İlişkin Kavramsallaştırmalarının İncelenmesi	DR. ÖĞR. ÜYESİ BURÇAK BALAMBER Charles Phlippon'un Benzerlik Argümanı Üzerine Bir Araştırma	DR. ÖĞR. ÜYESİ MURAT OKUTUCU Anizotropik Ambliyopi Olgularında Oküler Yüksek Sıralı Aberasyonların Değerlendirilmesi	
P.Ü.F.D., BALAYEVA GÜLARƏ Azərbaycan Respublikasında Fasiləsiz Pedaqoji Təhsil Və Müəllim Hazırlığı	DOKTORA ÖĞRENCİSİ EMRE AKSOY DR. ÖĞR. ÜYESİ LEVENT GÖRÜN Futbol Taraftarı Fanatiklik Seviyelerinin Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılması (Düzce Spor Örneği)	ERKAN DÜZ KAMİL SAĞLAM Yeni Doğan Bir Buzağda Epileptik Nöbetlerin Diazepam Ve Karbamezapin İle Sağaltımı	

DR. ÖĞR. ÜYESİ NECLA YASDIMAN DEMİRDÖVEN İhlas Suresinin Kavram ve İrab Açısından Tahlili	BÜLENT DURAN ONUR AKGÜN Tenis Sporuna Yeni Başlayan Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri Ve Beklentileri, İstanbul İli Örneği	ERKAN DÜZ BERNA ERSÖZ KAMİL SAĞLAM Evcil Hayvanlarda Resusitasyon
DR. MUSTAFA ÖZGENEL ŞEBNEM YAZICI Marmara Çevik Liderlik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması	ERDAL BAL Spor Yöneticiliği Öğrencilerinin Eş Seçme Kriterlerinin İncelenmesi	ERDEM EDİPOĞLU Kompleks Asetabuler Defektlerde Asetabuler Antiprotruzyo Kafes Uygulamaları: Orta Dönem Sonuçlarımız
MARVAN KAMAL Urban Environment As A Part Of Social Environment	DR. ÖĞR ÜYESİ CENAB TÜRKERİ Türkiye'deki Yükseköğretim Kurumlarında Karate Branşında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi Yöntemi İle İncelenmesi	METİN CALISKAN The Role Of The WNT Signaling Pathway In Celiac Disease
TUĞBA ULUCAN KURT Ortaokul Öğrencilerinin Yabancı Dil Öğrenilmesine Yönelik Kaygılarının Ve Öz-Yeterliliklerinin İncelenmesi	آمنه منافى ديزجى خرم منافى ديزجى بررسی آثار شیشه ای هنرمند ایرانی آقای دکتر داداش مهراوری	DOSENT İSMAYILOV YUSİF BAYRAM OĞLU CƏFƏROVA QUMRU KAMİL QIZI SƏLİMLİ TƏHMİNƏ AZƏR QIZI DOS. İSMAYILOVA AFTAB TOFİK QIZI DOSENT RÜSTƏMOVA TUKAZBAN VAQİF QIZI HÜMBƏTOVA GÜLƏBATIN VAQİF QIZI BİOLOGİYA ÜZRƏ FƏLSƏFƏ DOKTORU HÜSEYNOVA ELNARƏ CƏBRAYIL QIZI Toksiki Stresin Monoaminergik Sistemə, Hormonal Fəallığa Və Orqanizmin İmmun Statusuna Təsiri
GÜNCE YILDIZ PROF. DR. SADIK ÖZÇELİK Bireysel Çalgısı Üflemleri Olan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Çalgılarını Kullanım Durumları	DOÇ. ASIM KÜRŞAD TERCİ Devlet Sanatçısı Ruşen Güneş'in Ardından; Sanatı, Hayata Bakışı, Kişiliği Ve Eserleri	DOSENT RÜSTƏMOVA TUKAZBAN VAQİF QIZI BİOLOGİYA ÜZRƏ FƏLSƏFƏ DOKTORU HÜSEYNOVA ELNARƏ CƏBRAYIL QIZI CƏFƏROVA QUMRU KAMİL QIZI SƏLİMLİ TƏHMİNƏ AZƏR QIZI

				DOSENT İSMAYILOV YUSİF BAYRAM OĞLU 21 Yaşlı Gənclərin Temperamentindən Asılı Olaraq Baş Beynin Təpə Və Ənsə Payında Eeq –Nın Tezliyinə Emosional Gərginliyin Təsiri
Dr. Ögr. Üyesi ALİ İSKENDER				
Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumları İle Okul- Boş Zaman Çatışma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi				
ابراهيم مرادی برنامه های خدمات اجتماعی خلیفه اموی عمر ابن عبدالعزیز				

“ANADOLU’DA ÇAĞDAŞ SANAT”

25-26 TEMMUZ 2020- DİYARBAKIR

SERGİLENECEK ESERLER

	ESER ADI	SANATÇI	KURUM
1	KADIN	EMİNE KOCA	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
2	BAHAR	FATMA KOÇ	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
3	NATÜRMORT	YUSUF TOLGA ÜNKER	Maltepe Üniversitesi
4	İLHAM PERİSİ	FİKRİYE KESTİ ÜNKER	

5	BELLEĞİN İZDÜŞÜMÜ	SEYİT MEHMET BUÇUKOĞLU	Maltepe Üniversitesi
6	SONLU SONSUZLUK	NERMİN ÖZCAN ÖZER	Marmara Üniversitesi
7	İSİMSİZ	DERYA ŞAHİN	İnönü Üniversitesi
8	MEKTUP	AYÇA YILMAZ	Anadolu Üniversitesi
9	PALYAÇO	ÜMİT ÖZKANLI	Bitlis Eren Üniversitesi
10	CAM KAFES	ORHAN LABOÇ	Bitlis Eren Üniversitesi
11	BAŞLANGIÇ II: VERSİYON II	BARIŞ AYDIN	Dicle Üniversitesi
12	GEÇMİŞİN İZİNDE	DİLEK DEMİR	Süleyman Demirel Üniversitesi
13	RÜYA TARLASI	PELİN DEMİRTAŞ DİKMEN	DEÜ

14	FORM VE ZORUNLULUK - D3	MEHMET REMZİ DEMİREL	Dicle Üniversitesi
15	İSİMSİZ	SEVGİ YAŞA	Dicle Üniversitesi
16	YEŞİL TOMURCUK LAR	KHORRAM MANAFİDİZAJİ	Anadolu Üniversitesi Tebriz İslami Sanatlar Üniversitesi
17	URARTU 1	ELÇİN TELLİ	Iğdır Üniversitesi
18	BİR DAMLA EBRU BİR DAMLA GÜMÜŞ	HALDUN ŞEKERCİ	Dumlupınar Üniversitesi
19	LABİRENT 1	BURÇAK BALAMBER	Balıkesir Üniversitesi
	LABİRENT 2	BURÇAK BALAMBER	Balıkesir Üniversitesi
20	DÜNDEN BUGÜNE RUMİLERİN ELLERE İZ DÜŞÜMÜ	ÖMÜR UÇAR	Atatürk Üniversitesi
	DÜNDEN BUGÜNE BİTKİSEL MOTİFLERİN ELLERE İZ DÜŞÜMÜ	ÖMÜR UÇAR	Atatürk Üniversitesi
21	AMULET	HAMİDE TUBA KIZILKAYA	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
22	KADIN – ERKEK	AMANEH MANAFİDİZAJİ	Anadolu Üniversitesi
	DOĞADAN	AMANEH MANAFİDİZAJİ	Tebriz İslami Sanatlar Üniversitesi

İÇİNDEKİLER	
KONGRE KÜNYESİ	
BİLİM VE DANIŞMA KURULU	
KONGRE PROGRAMI	
İÇİNDEKİLER	
SÖZLÜ SUNULMUŞ BİLDİRİ ÖZET METİNLERİ	
M. Çağrı PEHLİVANOĞLU	
<i>TEKNOLOJİK İŞSİZLİK ENDİŞESİ ÖLÇEĞİNİN GELECEK ARAŞTIRMALARDA KULLANILMASI İÇİN MODEL ÖNERİLERİ</i>	1
Musa AYGÜL	
<i>ŞİRKETİN İDARE MERKEZİNİN TÜRKİYE'YE YA DA TÜRKİYE DIŞINA NAKLİ</i>	2
Musa AYGÜL	
<i>YABANCI ŞİRKETLERİN TÜRKİYE'DE ŞUBE AÇMALARİ</i>	3
Fatih ÖZTOP	
<i>OSMANLI PİYANGOLARININ KARAKTERİ</i>	4
Erkam TEMİR	
<i>GERONTOCRACY VS. GENERATION Z: COMMUNICATION PARADOX OF POLITICS IN TURKEY</i>	5
Selbi TAGANOVA	
<i>TÜRKİYE-RUSYA ARASINDAKİ SOSYAL VE POLİTİK İLİŞKİLER BAĞLAMINDA TÜRK-RUS KARMA EVLİLİKLERİ</i>	6
Selbi TAGANOVA	
<i>ORTADOĞU'DA İSİMSİZLİK: AFGANİSTAN'DA KADINLARIN HAYAT MÜCADELESİ</i>	7
Harun KAPTANER	
<i>BÖLGESEL KALKINMADA YÖNETİŞİM UYGULAMASI: KALKINMA KURULLARI</i>	8
Harun KAPTANER	
<i>BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARINDA SOSYAL KALKINMANIN YERİ</i>	10
Ömer Faruk ASLAN	
<i>ÇOCUK İŞGÜCÜNÜN HUKUKİ DURUMU VE GENEL DEĞERLENDİRME</i>	13
Ömer Faruk ASLAN	
<i>6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE ACENTELERİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ</i>	15
İrem Akpınar Olgun	
<i>TÜRKİYE'DE KADININ SOSYAL STATÜSÜNÜN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ: KADEM ÖRNEĞİ</i>	16
Melek AKDOĞAN GEDİK	
<i>ÇEVREYE DUYARLI BÜTÇELEME SİSTEMİ</i>	17
Filiz MUTLU YILDIRIM	
<i>COVID-19 PANDEMİSİNİN TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ ÜZERİNE ETKİSİ: TÜRKİYE-OECD ÜLKELERİ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ</i>	18
Filiz MUTLU YILDIRIM	
<i>İŞ YAPMA GÜVENİ ENDEKSİ'NİN COVID-19 ÖNCESİ VE SONRASI DÖNEMLERİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ: TÜRKİYE UYGULAMASI</i>	19
Cansu SANCAK & Ali Yiğit KUTLUCA	
<i>EBEVEYN VE OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN DEĞERLER EĞİTİMİNE İLİŞKİN KAVRAMSALLAŞTIRMALARININ İNCELENMESİ</i>	20
Balayeva Gülarə	
<i>AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA FASİLƏSİZ PEDAQOJİ TƏHSİL VƏ MÜƏLLİM HAZIRLIĞI</i>	22
Mustafa ÖZGENEL	
	23

MARMARA ÇEVİK LİDERLİK ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	
Necla YASDIMAN DEMİRDÖVEN	25
İHLAS SURESİNİN KAVRAM VE İ'RAB AÇISINDAN TAHLİLİ	
Tuğba Ulucan KURT	27
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL ÖĞRENİLMESİNE YÖNELİK KAYGILARININ VE ÖZ-YETERLİLİKLERİNİN İNCELENMESİ	
Günce Yıldız & Sadık ÖZÇELİK	29
BİREYSEL ÇALGISI ÜFLEMELİ OLAN MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK DERSLERİNDE ÇALGILARINI KULLANIM DURUMULARI	
Ali İSKENDER	30
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM DOYUMLARI İLE OKUL- BOŞ ZAMAN ÇATIŞMA DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ	
Mahirə HÜSEYNOVA	31
BƏZİ ƏRAZİ TERMİNLƏRİ VƏ ONLARIN TÜRKCƏLƏRƏ QARŞILIQLI İNTEQRASİYASI	
Kemal Teke	33
SOFİZM, BİREY VE DEMOKRASİ İLİŞKİSİ	
Ali Çoban	34
SÜNNİ TASAVVUF GELENEĞİNDE ASHÂB-I SUFFE'DEN BİR PORTR: SELMÂN-I FÂRİSÎ	
Mesut DÜZCE	35
MUHAFAZAKAR BİR PERSPEKTİFTEN TOPLUMSAL DEĞİŞME VE DİN (PEYAMİ SAFA ÖRNEĞİ)	
Recep Bülent Şenses	36
II. DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİNDE TÜRK SİYASETİNDE DEĞİŞEN DENGELER (1938-1939)	
Recep Bülent Şenses	37
TÜRKİYE'DE II. DÜNYA SAVAŞI'NIN İLK YILLARINDA ORDU MEVCUDUNUN ARTMASININ SİVİL-ASKER İLİŞKİLERİNE OLUMSUZ ETKİLERİ (1939-1942)	
Aynurə ƏLİYEVƏ	38
AĞDAMIN "KİTABI-DƏDƏ QORQUD" EPOSU İLƏ BAĞLANAN BƏZİ ETNOTOPONİMLƏRİ	
Aferim SEYİDOVA	39
SEYİD ƏZİM ŞİRVANİ YARADICILIĞININ ORTA MƏKTƏBDƏ TƏDRİSİ	
Xoşbəxt ƏLİYEVƏ	40
ÇİNGİZ AYTAMTOVUN "DƏNİZ KƏNARIYLA QAÇAN ALABAŞ" ƏSƏRİNİN UŞAQ ƏDƏBİYYATINDA ROLU	
Ergün Koca & Ayşen Koca	41
KIBRIS TÜRK AĞIZLARINDA KADIN KAVRAMIYLA İLGİLİ SÖZVARLIĞI	
Ayşen Koca & Ergün Koca	43
KIRGIZ TÜRKÇESİ SÖZVARLIĞI: BOZ ÜY (BOZ EV, YURT, ÇADIR) KÜLTÜRÜ VE KAVRAM ALANI	
	44
Didem DÖĞER & Serhat ATALAY	45
ÇOK SESLENDİRİLMİŞ POPÜLER MÜZİK ESERLERİYLE YÜRÜTÜLEN ORKESTRA DERSLERİNİN BAŞARI MOTİVASYONU VE ÇALGI ÇALIŞMA TUTUMU ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	
Nihan ÇELİK	46
YENİ MEDYADA ÇOCUKLARA YÖNELİK REKLAMLAR: YOUTUBE ÇOCUK KANALLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	

Nuray Karaman	47
<i>ANALYZING A CONCEPTUAL CONFLICT OF FEMINISM AND RELIGION</i>	
Nuray KARAMAN	48
<i>INTERSECTIONAL PERSPECTIVES ON SOCIAL MEDIA AND BODY IMAGE CONFORMITY</i>	
Muhammet Emin SÖZKESEN	49
<i>SOSYAL MEDYA SİTELERİNİN, KULLANICILARINA KİŞİSELLEŞTİRMİŞ REKLAMLAR SUNMA SÜRECİNİN SÜPERPANOPTİKON GÖZETİM BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ: FACEBOOK VERİ İLKESİ ÜZERİNE BİR İNCELEME</i>	
Burçak BALAMBER	50
<i>CHARLES PHILIPON'UN BENZERLİK ARGÜMANI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA</i>	
Emre AKSOY & Levent GÖRÜN	51
<i>FUTBOL TARAFTARI FANATİKLİK SEVİYELERİNİN EĞİTİM DÜZEYLERİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI (DÜZCE SPOR ÖRNEĞİ)</i>	
Bülent DURAN & Onur AKGÜN	53
<i>TENİS SPORUNA YENİ BAŞLAYAN SPORCULARIN TENİSE BAŞLAMA NEDENLERİ VE BEKLENTİLERİ, İSTANBUL İLİ ÖRNEĞİ</i>	
Erdal Bal	54
<i>SPOR YÖNETİCİLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN EŞ SEÇME KRİTERLERİNİN İNCELENMESİ</i>	
CENAB TÜRKERİ	56
<i>TÜRKİYE 'DEKİ YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA KARATE BRANŞINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İÇERİK ANALİZİ YÖNTEMİ İLE İNCELENMESİ</i>	
Садыкова Дамежан Адилхановна	59
<i>ҚАЗАҚСТАНДАҒЫТАРИХИ -МӘДЕНИ МҰРАЛАРДЫҒ ТУРИЗМДІ ДАМУҒА ӘСЕПІ</i>	
Asım Kürşad TERCİ	60
<i>DEVLET SANATÇISI RUŞEN GÜNEŞ'İN ARDINDAN; SANATI, HAYATA BAKIŞI, KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ</i>	
Marvan KAMAL	61
<i>URBAN ENVIRONMENT AS A PART OF SOCIAL ENVIRONMENT</i>	
<i>آمنه منافى ديزجى و خرم منافى ديزجى</i>	62
<i>بررسى آثار شيشه اى هنرمند ايرانى آقاي دكتور داداش مهرآورى</i>	

**TEKNOLOJİK İŞSİZLİK ENDİŞESİ ÖLÇEĞİNİN GELECEK ARAŞTIRMALARDA
KULLANILMASI İÇİN MODEL ÖNERİLERİ**
THE FUTURE RESEARCH MODEL RECOMMENDATIONS FOR USING
TECHNOLOGICAL UNEMPLOYMENT ANXIETY SCALE

Dr. M. Çağrı PEHLİVANOĞLU

ORCID: 0000-0002-7519-3068

ÖZET

Teknolojik işsizlik endişesi, bireyin teknolojik gelişmeler nedeniyle zihninde oluşan işsizlik kaygısı ve geleceği hakkında duyduğu güvensizlik hissidir. Günümüzde dünya genelinde yaşanmakta olan pandemi koşulları ve ekonomik sorunlar özellikle dijital teknolojinin önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Mevcut durum, çalışanların teknik becerilerinin önemini ön plana çıkartırken, işletmelerin güncel insan kaynağı niteliğini ve ihtiyacını sorgulamasına neden olmaktadır. Bireylerdeki teknolojik işsizlik endişesi algısının onların motivasyonu, performansı ve bağlılığı üzerinde etki yaratabileceği öngörülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, güncel bir ölçüm aracı olan Teknolojik İşsizlik Endişesi ölçeğini genel olarak değerlendirmek ve çalışanların teknolojiye bağlı işsizlik endişesi algılarının gelecek araştırmalarda alan yazınındaki farklı kavramsal yapılarla ilişkilendirilmesi için modeller ve öneriler sunmaktır. Teknolojik işsizlik endişesi ölçeği Teknik Beceri Eksikliği, Sürekli Teknolojik Gelişmeler, Yıkıcı Teknolojik Gelişmeler olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır. Bu çalışmada, gelecek araştırmalar için, çalışanların teknolojik işsizlik endişesi algılarının örgütsel bağlılık ve tükenmişlik sendromu ile ilişkilerinin incelenmesine yönelik araştırma modelleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Teknolojik İşsizlik Endişesi, Örgütsel Bağlılık, Tükenmişlik Sendromu

ABSTRACT

Technological unemployment anxiety is the fear of unemployment and insecurity of an individual about the future due to technological developments. The pandemic conditions and economic problems that are being experienced all over the world have once again demonstrated the importance of digital technology. The current situation emphasizes the importance of technical skills of employees and causes enterprises to question the quality and need of the current human resources. Technological unemployment anxiety is expected to have an impact on employees' motivation, performance, and commitment. Within this context, the purpose of the study is to evaluate the Technological Unemployment Anxiety scale, which is an up-to-date measurement tool, and to provide models and suggestions for examining the relationships between employees' perceptions of technology-related unemployment anxiety with different conceptual structures in the literature. Technological unemployment anxiety scale consists of three dimensions: Lack of Technical Skills, Incremental Technological Improvements, Technological Disruption. In this study, research models for investigating the relationship between technological unemployment anxiety perception of employees and organizational commitment, and burnout syndrome are proposed for future research.

Keywords: Technological Unemployment Anxiety, Organizational Commitment, Burnout Syndrome

ŞİRKETİN İDARE MERKEZİNİN TÜRKİYE'YE YA DA TÜRKİYE DIŞINA NAKLİ**Doç. Dr. Musa AYGÜL**

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0363-9101>**ÖZET**

Şirketlerin uluslararası hareketliliğinin yollarından birisi de, şirket merkezinin naklidir. Özellikle Avrupa Birliği hukukunda şirketlerin de serbest dolaşım hakkı bulunmakta ve Avrupa Birliği Adalet Divanı da, şirketlerin serbest dolaşım lehine kararlar vermektedir. Ancak Avrupa Birliğinde dahi şirketlere tanınan idare merkezini nakletme hakkı, sınırsız değildir. Örneğin dışa göç konusunda üye devletlerin bazı sınırlamalar getirebileceği kabul edilmektedir. Hukuk sistemlerinde, şirketlerin idare merkezlerinin nakline farklı yaklaşımlar söz konusudur. Bazı ülkeler, idare merkezi nakline izin vermez iken bazı ülkeler belirli şartlarla izin vermektedirler. İdare merkezinin bir ülkeden diğerine nakli, tek bir ülke ile ilgili bir konu değildir. Tüzel kişiliğin sona ermeksizin şirketin idare merkezinin bir ülkeden diğerine nakli için hem merkezin bulunduğu hem de merkezin nakledileceği ülke hukukunun nakle izin veriyor olması gerekmektedir. Eğer bu iki hukuk sisteminden birisi idare merkezinin naklini, tüzel kişiliği sona erdiren bir sebep olarak öngörmekte ise, idare merkezinin nakli mümkün değildir. İdare merkezinin naklinin sonuçları, ortaklar ve şirketin alacaklıları ve borçluları bakımından önem arz etmektedir. Hatta idare merkezinin nakli şirket çalışanlarını dahi ilgilendirmektedir. Bu sebeple idare merkezinin naklinde, şirket ortaklarının, alacaklılarının menfaatlerinin korunması gerekmektedir. Şirketin idare merkezini yurt dışına nakletmesi, bir anlamda şirketin Türk tâbiyetini kaybedip yabancı bir devletin tabiiyetini kazanması anlamına gelmektedir.

Şirketin idare merkezi kavramından ne anlaşılması gerektiği de önemlidir. Bazı hukuk sistemlerinde, idare merkezi kavramından fiilî merkez anlaşılmaktadır. Türk hukukunda da, merkez kavramından fiilî idare merkezinin anlaşılması gerektiğine dair düzenlemeler yer alsa da, uygulamada esas sözleşmedeki merkez dikkate alınmaktadır. Bu açıdan Türk hukukunda şirketlerin tâbiyetinde ya da ehliyetlerine uygulanacak hukukun tespitinde kabul edildiği ifade edilen idare merkezi kriteri eleştiriye açıktır.

Türk hukukunda idare merkezinin nakli 6103 sayılı Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun ile düzenlenmiştir. Kanunda, merkezi Türkiye'de bulunan şirketlerin idare merkezlerinin Türkiye dışına nakline ilişkin hükümler yer almaktadır. Kanundaki düzenlemeye bakıldığında bir Türk şirketinin tasfiye edilmeksizin ve hedef ülkede yeniden kurulmaksızın merkezini yabancı bir ülkeye taşıyabileceği kabul edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İdare Merkezinin Nakli, Şirketin Tabiiyeti, Şirketlerin Serbest Dolaşımı

YABANCI ŞİRKETLERİN TÜRKİYE’DE ŞUBE AÇMALARI**Doç. Dr. Musa AYGÜL**

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0363-9101>**ÖZET**

Şirketin bir başka ülkeye yerleşmesi, idare merkezini nakletmek, irtibat bürosu açmak, bağımlı şirket kurmak, kurulu bir şirketin paylarını iktisap ederek ortak olmak ve şube açmak şekillerinde olabilmektedir. Uygulamada yabancı şirketler daha çok şirket kurmak ya da kurulmuş bir şirket paylarını iktisap etmek şeklinde Türkiye’de faaliyet gösterebilirler de, yabancı şirketler şube açarak da Türkiye’de faaliyette bulunabilmektedirler.

Türk tabiiyetinde bulunmayan her şirket, Türkiye açısından yabancı bir şirkettir ve bir şirketin hangi devletin tabiiyetinde olduğu tabiiyeti söz konusu olan devletin hukukuna göre belirlenir. Türkiye’de kurulan ve idare merkezi de Türkiye’de bulunan şirketler Türk şirkettir ve bunun dışında kalan şirketler Türk hukuku bakımından yabancıdır. Yabancı bir şirketin Türkiye’de şube açması, şubenin ayrı bir tüzel kişilik kazanmasını gerektirmez. Diğer bir ifade ile Türkiye’deki şubenin, merkezden ayrı bir tüzel kişiliği yoktur. Yabancı şirketin Türkiye’de şube açabilmesi için, hem merkez hukukunun hem de Türk hukukunun aradığı şartları yerine getirmesi gerekmektedir. Şube kavramından ne anlaşılması gerektiği hukuk sistemlerinde farklı olmakla beraber, Türkiye’de şube açarak faaliyet gösterecek yabancı bir şirketin şubesinin Türk hukukunda aranan şartları taşıması gerekir. Yine merkez ülke hukukunda şube için aranan şartların da yerine gelmesi gerekmektedir. Diğer bir ifade ile şubenin açılabilmesi için hem merkez ülke hem de Türk hukukunun aradığı şartların yerine gelmesi gerekmektedir.

Yabancı bir şirketin Türkiye’de şube açmasının şartları 6103 sayılı Kanunda düzenlenmiştir. Ticaret Sicili Yönetmeliğinde yabancı işletmelerin ve şirketlerin Türkiye’de şube açmalarına ilişkin ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir. Türk hukukunda yabancı şirketin Türkiye’de şube açabilmesi için öncelikle, türüne göre şirketin kuruluşunda aranan şartları yerine getirmesi gerekmektedir. Yabancı şirketi temsil edecek kişi ya da kişilerin adlarının ve adreslerinin de bildirilmesi gerekmektedir. Böylelikle şubenin işlemlerinden dolayı Türkiye’de tam temsil yetkisini haiz birisinin olması amaçlanmıştır. Yabancı şirketin şubesinin Türkiye’de ticarî faaliyete başlayabilmesi için, Ticaret siciline tescil edilmesi gerekmektedir. Tescil için şirket esas sözleşmesinin onaylı birer suretlerinin ve tercümeleri ve şirketin yetkili organlarınca Türkiye’de şube açılmasına dair kararları ve Türkçe tercümeleri gibi bazı belgelerin sunulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Şirket Şubesi, Yabancı Şirket, Yabancı Şirket Şubesinin Sorumluluğu

OSMANLI PİYANGOLARININ KARAKTERİ**Dr. Öğr. Üyesi Fatih ÖZTOP**

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

ÖZET

Antik çağlardan bugünlere kadar süregelen kura çekerek karar verme alışkanlığının zaman içerisinde oyun ve eğlence anlayışlarının değişmesiyle birlikte bahis amaçlı olarak kullanılması piyangoların çekilmesinde önemli bir eşik olmuştur. İlk olarak antik Çin’de Hua-Hoey adıyla ortaya çıkan bir oyun kimi şekilde değişiklikleriyle birlikte 15. yüzyılın ilk yarısının sonlarında Avrupa’da kendisini göstermiştir. Cenova ve Hollanda merkezli olarak iki farklı türde oynanan ve modern piyangoların ilk temsilcileri olan oyunlar büyük bir hızla bütün dünyaya yayılmaya başlamıştır.

Piyangoların Osmanlı Devleti içerisindeki ilk örnekleri 19. yüzyılın ilk yarısının ortalarında bir Levanten eğlencesi olarak uygulanmışsa da Kırım Savaşı’ndan sonra yavaş yavaş devletin gündemini meşgul etmeye başlamıştır. Tiyatrocu Nahum’a verilen piyango imtiyazından sonra pek çok kişi ve kurum piyango düzenlemek için başvuru yapmış ancak Osmanlı Devleti oldukça yaygınlaşan piyangolardan rahatsız olarak piyangoları yasaklama çabasına girmiştir. Sonrasında yaşanan kıtlık, deprem, yangın gibi felaketlerde oluşan nakit ihtiyacının yanısıra kimi eğitim kurumlarının bütçe açıklarını kapatmak amacıyla piyango düzenlemek istemeleri gibi nedenle Osmanlı Devleti belli kurallar çerçevesinde düzenlenen piyangoları izin vermiştir. Osmanlı Devleti öncelikle piyangolardan kimsenin para kazanmasını istememiştir ve piyangoları sadece hayır amaçlı olmak şartıyla tek sefer mahsus ruhsatlar vermiştir. Fakat özellikle İzmir merkezli düzenlenen İzmir Sanayi Mektebi ve İzmir Musevi Eytamhanesi ve Hastanesi adına görünüşte hayır amaçlı olarak düzenlenen piyangolar Osmanlı Devleti’nin koymak istediği bütün kuralları yıkmayı başarmıştır.

Piyangoların pratik bir çözüm sunması sonucu Kafkaslardan gelen göçmenler için Osmanlı Hükümeti de bizzat Sultan II. Abdülhamid’in emri ve Ziraat Bankasının eliyle bir piyango düzenlemek için harekete geçmiş fakat bu piyango İzmir’de düzenlenen piyangolar gibi başarıya ulaşamamış ve yeterince rağbet görmemiştir.

Bu çalışma içerisinde Osmanlı Devleti’nin piyangolarla giriştiği hukuki mücadelenin yanında Osmanlı sınırları içerisinde düzenlenen piyangoların karakteri örnekleriyle anlatılmaya çalışılacaktır. “Tek seferlik” ve “düzenli” şeklinde tanımlanarak anlatılacak piyangolar konusunda Osmanlı Devleti’nin tavrı ve duruşu tartışılacaktır. Çalışmaya Osmanlı Arşivleri içerisinde elde edilen belgeler ve döneme ait gazeteler yön verecektir.

Anahtar Kelimeler : Piyango, Lotarya, İzmir Piyangoları, Ziraat Bankası Piyangosu, Tek Seferlik Piyangolar

GERONTOCRACY VS. GENERATION Z: COMMUNICATION PARADOX OF POLITICS IN TURKEY

Asst. Prof. Erkam TEMİR

Kastamonu University

Orcid ID: 0000-0002-4387-2728

ABSTRACT

Gerontocracy refers to systems in which government / leadership is concentrated in the hands of the oldest individuals in a society. Their common characteristics are being conformist and conservative, reluctant to change and they are even active resistance to change. Generation Z on the other hand refers to the demographic group which was born after 1996 in which the largest members are 23 years old now. The main characteristics of generation Z can be listed as willing to move independently and freely, open and willing to change, being entrepreneurial and competitive, preferring online environments for communication and interaction since they have never seen a world without digital technologies and low trust in their parents and in the elderly compared to previous generations. Generation Z constitutes 24% of the population in Turkey and ranks first among European Union countries (generation Y (1980-2000) 25%, generation X (1965-1980) 21%, baby boom generation (1945-1965) 18%). On the other hand, according to 27th General Election, 86.6% of the assembly consists of individuals aged 40 and over. Therefore, it would not be wrong to characterize the current political system as a gerontocracy in Turkey (a similar situation exists in most political institutions in Turkey).

The fact that the characteristic features of the gerontocracy and the generation Z are diametrically opposite each other creates many problems and contradictions in political communication. It is also important that 7 million voters from this generation will participate in the 2023 elections. Generation Z forms gerontophobia (fear and disgust for the elderly) against politicians, while politicians have difficulties in understanding, interpreting and accepting this new generation. Although it may look like that the politicians in Turkey has understood the importance of using common communication channels with the generation Z, they can easily perceive unnatural and fictional communication policies and develop an attitude towards it. The fundamental differences between these two groups play an important role in social media and politics having mostly different agendas. The main problem is not the form of communication between these two groups. Characteristically, these groups do not want to communicate with each other.

Keywords: Gerontocracy, Generation Z, Turkey, Politics, Communication

TÜRKİYE-RUSYA ARASINDAKİ SOSYAL VE POLİTİK İLİŞKİLER BAĞLAMINDA TÜRK-RUS KARMA EVLİLİKLERİ

Selbi TAGANOVA

ORCID ID: 0000-0002-1145-1427

İstanbul Ticaret Üniversitesi

Özet

Uluslararası İlişkiler’ de, uluslararası siyasetin temel aktörleri olarak devletlerin diğer devletler, uluslararası örgütler, çok uluslu şirketler ve uluslararası toplumla olan ilişkisi, farklı siyasal sistemlerde devletlerin karar alma süreçleri, bu süreçlere etki eden faktörler, siyasi süreçler ile iktisadi ve sosyal süreçlerin ilişkilendirilmesi incelenmektedir. İki ülke arası siyasi ilişkilerin değerlendirilebilmesi için iktisadi, kültürel ve toplumsal ilişkilerin de yakından takip edilmesi gerekmektedir. Nitekim, ülkeler arası politik, ekonomik ve kültürel ilişkiler birbiriyle etkileşim halindedir. Günümüzde, küreselleşme ve artan sınır ötesi etkileşim sonucu iktisadi ilişkiler ile birlikte kültürel ilişkilerin de arttığı görülmektedir. Bu bağlamda, ulusal sınırların giderek önemini kaybettiği yeni küresel dünya düzeninde, yalnızca devletler arası siyasi ilişkiler değil, devletler arası ilişkilerin kültürel boyutunu oluşturan toplumlar/insanlar arası ilişkilerin incelenmesi de büyük önem arz etmektedir.

19. yüzyılın sonlarına doğru uzanan küreselleşme tarihi başlangıçta ticari ve ekonomik ilişkiler kapsamında değerlendirilmiş olup, 1980’li yıllardan itibaren sosyal, politik ve kültürel anlamda benzeri görülmemiş bir seviyeye ulaşmıştır. “Küresel siyaset”, “küresel kültür” ve “küresel toplum/vatandaş” gibi kavramlar yeni bir dünya düzeninin oluşumuna zemin hazırlamıştır. “Küresel siyaset” anlayışı ulus devlet, devletler ötesi kurumlar, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının (STK) etkileşimi sonucu biçimlenirken, “evrensel/küresel kültür” iki farklı yaklaşıma yol açmıştır. Bunlar, çeşitli kültürlerin birbirine benzemeye başladığı homojenlik ve farklı kültürlerin bir arada barış içinde yaşadığı çok kültürlülük yaklaşımıdır. Aynı zamanda, iletişim-bilişim teknolojilerinin hızla gelişmesi, uluslararası göçler, insanlar ve toplumlar arası etkileşimi ileri seviyelere taşımış ve “dünya vatandaşı/yurttaşı” kavramı ortaya çıkmıştır. Tüm dünyada etkili olan bu süreç, Türkiye Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu gibi çok sayıda farklı etnik gruplara ev sahipliği yapan iki ülke vatandaşlarının birbirini yakından tanınmasında ve Türk – Rus evliliklerin artmasında etkili olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkiye – Rusya ilişkileri, sosyal ve politik ilişkiler, Türk – Rus karma evlilikleri.

ORTADOĞU'DA İSİMSİZLİK: AFGANİSTAN'DA KADINLARIN HAYAT MÜCADELESİ

Selbi TAGANOVA

ORCID ID: 0000-0002-1145-1427

İstanbul Ticaret Üniversitesi

Özet

Dünya haritasının en eski bölgelerinden biri olan Afganistan, Orta Asya'nın göbeğinde Çin, Özbekistan, Pakistan, Türkmenistan ve İran tarafından çevrilen bölge olarak dünya siyasetinde önemli bir konuma sahiptir. 'İmparatorluklar Mezarlığı' veya 'Kendi coğrafyasının kurbanı' olarak adlandırılan Afganistan, yüzyıllardır nicelerin üzerinde savaştığı topraklar olagelmıştır. Yüzyıllar süren işgaller ve Taliban rejimin getirdiği yeni uygulamalar toplumu çıkmaza sokmuştur. Bu durumdan en çok etkilenenler de esasen kadınlar olmuştur.

Çalışmada, dünya kamuoyunda ve uluslararası ilişkilerde tartışma konuları arasında yer alan, tarihten günümüze Afgan kadınların hayatı, sosyal statüsü ve eğitimi ile ilgili araştırma yapılmıştır. Araştırmada, 1979 yılından başlayıp günümüze kadar olan dönemde Afgan kadınının yaşam için verdiği mücadele farklı açılardan ele alınmıştır. 1919'da başlayan reformlar ile birlikte, Afganistan'da kadınlar kadın erkek eşitliği kazanmış olsa da 1996 yılına kadar iniş-çıkışlı devam eden bu süreç Taliban'ın rejiminin ortaya çıkmasıyla kökünden değişmiştir. "Din polisleri" olarak adlandırılan Taliban polisi kadınları sokak ortasında dövmüş, ev hapsine mahkûm etmiş, eğitim ve çalışma hayatını tamamıyla yasaklamıştır. 2001 yılında, ABD'nin Afganistan'ı işgal etmesiyle Taliban rejimi geri çekilmiş ve yeni kurulan hükümetle kadınlara cinsiyetlik eşitliği, eğitim ve çalışma hakları tanınmıştır. Ancak ataerkil yapıya sahip Afgan toplumunda, kadınlara tanınan bu hakların pek fazla değişiklik yarattığı söylenemez. Afganistan'da yaşayan kadınların perişan durumu ve hayatta kalmak için verdikleri amansız mücadele dış dünya tarafından görmezlikten gelinmektedir. Söz de birçok hakkı elde etmiş olan Afgan kadınları, yaşadıkları toplumda ikinci sınıf insan muamelesi görmeye devam etmektedirler. Bu bağlamda, çalışmanın amacı jeopolitik açıdan önemli konumda yer alan Afganistan'ın bitmeyen savaş durumunda, hayata tutunmaya çalışan kadınların sosyal, kültürel ve aile hayatında yaşadığı zorlukları ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Afganistan'da kadın, kadının sosyal statüsü, Afganistan, Taliban, ABD.

BÖLGESEL KALKINMADA YÖNETİŞİM UYGULAMASI: KALKINMA KURULLARI

Harun KAPTANER

Pamukkale Üniversitesi

ORCID iD: 0000-0002-1941-4858

ÖZET

Bölgesel kalkınma ajanlarının ilk örneği 1933 yılında A.B.D.'de kurulan Tennessee Vadisi Otoritesi'dir. Daha çok sulama olanaklarının iyileştirilmesi kapsamında oluşturulan ilk bölgesel ölçekli kalkınma ajansından sonra, İkinci Dünya Savaşı'nın yıkıcı etkilerini bertaraf etmek için Avrupa'da bölgesel kalkınma ajansları kurulmaya başlanmıştır. Bu kuruluşlar, 1973 Dünya Petrol Krizi sonrasında yeni bölgesel kalkınma kavrayışının kabul edildiği bir vetirede bölgeler arası rekabetçilik, yatırımcı çekme, kamu-özel ve STK birlikteliği gibi kalkınmaya ilişkin normlar benimseyerek bölgelerin iktisadi ve sosyal kalkınması için hizmet vermeye devam etmektedirler.

Ülkelerin devlet idare şekilleri kalkınma anlayışlarına da yansımış ancak küreselleşmenin etkisini artırdığı son çeyrek asırda ülkelerin geleneksel yönetim anlayışlarında da değişiklikler yaşanmaya başlanmıştır. 1970'li yıllardan itibaren Keynesyen refah devleti mentalitesinin terk edilmeye başlanması, iktisatta neo-liberal kuramın egemen olması aynı zamanda devlet insicamı içerisinde Endüstri 2.0'dan Endüstri 3.0'a bu seviyeden de Endüstri 4.0 toplumuna geçiş ile birlikte Weberiyen bürokrasi (demir kafes) mantalitesi çerçevesinde biçimlenen yönetimin değişime uğraması, değişen ve dönüşen beklentiler istikametinde bireylerin kamu hizmetleri hususunda çeşitlenen ve artan istekleri yönetimden yönetişime geçişte müessir olmuştur (Dinçer&Yılmaz, 2003, s. 23-25). Günümüzde devletler artık insanları yönetmek hususundan daha çok yönlendirme mefkûresi üzerinde çaba göstermektedir. Bu vetirede devletin rolü, bürokrasi ve vatandaşlar arasındaki münasebeti yeni bir bağlam üzerine oturtarak devlet yönetimine katılımın önü açılmış oldu. Bu dönemde öne çıkan hizmetlerde verimlilik, yönetişim, şeffaflık ve toplam kalite yönetimi gibi kavramlarda ortaya çıkmaya başlamıştır (Bilgiç, 2008, s. 30-31).

Bölgesel kalkınma ajansları da kendi idari yapılanmalarını ve karar alma mekanizmalarını bu yönde dönüştürmeye başlamışlardır. Bölgesel kalkınma ajanslarının Avrupa'daki örneklerinde danışma organlarının kendi toplumsal yapıları ve tarihsellikleri bağlamında etkin bir şekilde yönetişim unsurlarını da içeren işlevleri yerine getirirken Türkiye'deki bölgesel kalkınma ajanslarında danışma organı olan kalkınma kurullarından istenen düzeyde yararlanılamamıştır. Bu bildiride varılan temel sonuç, Avrupa'daki bölgesel kalkınma ajanslarının etkin, verimli, şeffaf ve sorgulanabilir kararlar almasında etkin rolü olan danışma organlarının Türkiye'ye kuruluş kanununda yer almasına ve uygulamalarının zorunluluğuna rağmen çok kısa sürede işlevsiz kılınarak kalkınmada yönetişim ilkelerinin uygulanmamasına neden olmuştur.

Anahtar Sözcükler: Bölgesel Kalkınma Ajansı, Yönetişim, Kalkınma Kurulu, Bölgesel Kalkınma

ABSTRACT

The first example of regional development agents is the Tennessee Valley Authority which established in the U.S. in 1933. After the first regional scale development agency created within the scope of improving irrigation opportunities, regional development agencies started to be established in Europe in order to eliminate the destructive effects of the Second World War. These institutions continue to provide services for the economic and social development of the regions by adopting development-related norms such as competitiveness, attracting investors, public-private and NGO coexistence in a veteran in which the new regional development concept was accepted after the 1973 World Oil Crisis.

The state administrations of the countries have also been reflected in their understanding of development, but in the last quarter century, where the effect of globalization has increased, changes have started to occur in the traditional management approaches of the countries. With the transition from the Keynesian welfare state mentality to the abandonment of the 1970s, neo-liberal theory in economics and the transition from Industry 2.0 to Industry 3.0 within this state, changes have occurred in the administrations. The change in the management, shaped within the framework of the Weberian bureaucracy (iron cage) mentality, has been a trend in transitioning from management to governance in the direction of changing and transforming expectations of individuals (Dinçer & Yılmaz, 2003, p. 23-25). Nowadays, states are working more on the direction of guidance than managing people. In this context, states have opened the way for bureaucracy and citizenship to participate in state administration by building a new context. It started to emerge in concepts such as efficiency, governance, transparency and total quality management in services that came to the fore during this period (Bilgiç, 2008, p. 30-31).

Regional development agencies have also started to transform their administrative structures and decision-making mechanisms in this direction. In the context of their social structure and the historicity of the advisory bodies of examples in Europe of regional development agencies effective governance elements including functions instead of bringing an advisory body of the regional development agencies in the development of Turkey could not be utilized at the desired level of the establishment. The main conclusion reached in this paper is the advisory bodies, which have an active role in making regional, efficient, transparent, and questionable decisions by regional development agencies in Europe, despite the establishment of laws and practices must take place in a very short time from dysfunctional, development has resulted in the non-application of governance principles In Turkey.

Keywords: Regional Development Agency, Governance, Development Board, Regional Development

BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARINDA SOSYAL KALKINMANIN YERİ**Harun KAPTANER**

Pamukkale Üniversitesi

ORCID iD: 0000-0002-1941-4858

ÖZET

Kalkınma; iktisadi, sosyal ve insani olmak üzere üç saçı ayağı üzerine kurulu olarak ekonomik büyüme kavramından ayrılır. Sosyal kalkınma; sosyal hizmetler, yoksulluğun azaltılması, sağlık, eğitim, sosyal güvenlik, sosyal içerme, istihdam, gelir dağılımının iyileştirilmesi, geri kalmış bölgelerde altyapı ve sosyal yatırımların yoğunlaştırılması hususlarını içermektedir (Kalkınma Bakanlığı, 2012, s. 8). Sosyal kalkınmanın odağına insan unsuru yerine kapitali yerleştirdiğimizde kalkınma yalnızca özdeksel manada gerçekleşmektedir. Bilhassa içtimai alanda toplumun dengeli ve hemen hemen her ferdine dokunacak şekilde kalkınmasını sağlamak için toplumdaki tüm bireyleri, kendi değer yargıları ve hayat felsefelerini dikkate alarak planlama yapılması gerekmektedir.

Sosyal kalkınmanın gerçekleştirilmesi hususunda geleneksel kalkınma kuramsal yaklaşımlarının kifayetsiz kalmaları üzerine 1973 Küresel Petrol Krizi sonrasında yeniden revize edilen bölgesel kalkınma kuramsal yaklaşımları ve bu yaklaşımlara göre inşa edilen bölgesel politikalar doğrultusunda, yerel aktörlere özellikle sosyal kalkınmanın toplumsal alanın tamamına yaymak için yetki nakli yapılmış ve bu hususta Bölgesel Kalkınma Ajansları kurulmuştur (Eraydın, 2010, s. 43-44).

Bölgesel Kalkınma Ajansları, sosyal kalkınmayı da içeren bölgesel kalkınmanın bir katalizörü olarak yerel aktörler (dış paydaşlar) arasında koordinasyonu sağlamak için yerelde oluşturulan bir kalkınma kuruluşudur. Dünyada ilk Bölgesel Kalkınma Ajansı, 1933 yılında ABD’de kurulan Tennessee Valley Authority (TVA)’dir¹. Bölgesel Kalkınma Ajansları A.B.D.’deki TVA uygulamasından sonra dünya savaşlarının Avrupa ülkelerinde yıkıcı etkilerini ortadan kaldırmak ve bölgeler arası gelir eşitsizliğini asgari düzeye indirmek için 1950’li yıllarda; Türkiye’de ise Katılım Ortaklığı Belgesi esasında, Avrupa Birliği’ne sosyo-ekonomik uyum sağlanması kapsamında 2006 yılında kurulmaya başlanmıştır. Bölgesel Kalkınma Ajanslarının kuruluş amaçlarından biri de, bir bölgede yaşayan tüm bireylerin iktisadi ve toplumsal hayata katılımını sağlayarak sosyal içermeyi sağlamaktır. Bölgesel kalkınma ajansları, bu amaçla sosyal kalkınmaya yönelik olarak 2008 yılından itibaren maksimum hibe miktarı %90 olan mali destek programları hazırlamış; bu konuda dış paydaşlardan gelen sosyal kalkınma içerikli projeleri desteklemişlerdir. Bu programlarda, dezavantajlı grup olarak tanımlanan gruplara sosyal içerme ve uyum hususlarında geliştirilen projeler programın kısıtlı bütçesi dâhilinde desteklenemeye çalışılmıştır (Kalkınma Bakanlığı, 2012, s. 37). Ancak bu destek birkaç kalkınma ajansından daha da öteye gitmemiştir. Esasen bu durum ile ilgili olarak Türkiye’de toplam 26 Bölgesel Kalkınma Ajansının performansı tüm ajansların kuruluş işlemlerini

¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Tennessee_Valley_Authority (Erişim Tarihi: 20.05.2020)

tamamladıkları ve hibe mekanizmasını harekete geçirdikleri 2010 yılı ve sonrasındaki süreçtir. Bu süreç ile ilgili Bölgesel Kalkınma Ajanslarının verileri incelendiğinde toplam dağıtılan hibe miktarının yaklaşık olarak 1/7'si sosyal kalkınma içerikli projelere verilmiştir. Bu bildiriye varılan temel yargı kuruluş kanununda sosyal kalkınma ile ilgili görev ve sorumlulukları olan Bölgesel Kalkınma Ajanslarının bu görev ve sorumluluklarını tam manası ile yerine getirmediğidir.

Anahtar Sözcükler: Bölgesel Kalkınma Ajansı, Bölgesel Kalkınma, Sosyal Kalkınma, Sosyal İçerme

ABSTRACT

Development differs from the concept of economic growth, based on three pillars of economics, social and humanitarian. Social development includes social services, poverty reduction, health, education, social security, social inclusion, employment, improvement of income distribution, and intensification of infrastructure and social investments in underdeveloped regions (Ministry of Development, 2012, p. 8). When the capital placed in the focus of social development instead of human element, development takes place only in the material sense. In order to ensure the development of the society in a balanced and touching way to almost every individual, especially in the field of internal planning, planning should be made by considering all the individuals in the society, their own value judgments and life philosophies.

After the 1973 Global Oil Crisis, regional development theoretical approaches were revised after the traditional development theoretical approaches regarding the realization of social development remained poor. In line with the regional policies built according to these approaches, local actors have been given the authority to spread social development to the whole social area and regional development agencies have been established accordingly. (Eraydın, 2010, p. 43-44).

Regional Development Agencies are a locally developed development agency to coordinate between local actors (external stakeholders) as a catalyst of regional development, including social development. The first Regional Development Agency in the world is Tennessee Valley Authority (TVA), founded in the USA in 1933. In the 1950s, after the TVA implementation in the U.S. Regional Development Agencies were established in the 1950s after the TVA implementation in the U.S. to eliminate the devastating effects of world wars in European countries and to minimize income disparities between regions. In the context of the Accession Partnership for Turkey based on the European Union to ensure socio-economic cohesion began to be established in 2006. One of the establishment objectives of Regional Development Agencies is to ensure social inclusion by ensuring the participation of all individuals living in a region in economic and social life. Regional development agencies have prepared financial support programs for this purpose with a maximum grant of 90% for social development since 2008. In this regard, they supported projects with social development content from external stakeholders. In these programs, projects developed for social inclusion and adaptation to groups defined as disadvantaged groups were tried to be supported within the limited budget of the program (Ministry of Development, 2012, p. 37). However, this support has not gone further than several development agencies. In fact, in this case regarding the

overall performance of the 26 Regional Development Agencies in Turkey it is the process in which they spent their completed grant mechanisms and agencies of all organizational processes in motion in 2010 and beyond. When the data of the Regional Development Agencies related to this process are analyzed, approximately 1/7 of the total amount of grant distributed has been given to projects with social development content. The basic judgment reached in this declaration is that the Regional Development Agencies, which have duties and responsibilities related to social development, do not fully fulfill these duties and responsibilities.

Keywords: Regional Development Agency, Regional Development, Social Development, Social Inclusion

ÇOCUK İŞGÜCÜNÜN HUKUKİ DURUMU VE GENEL DEĞERLENDİRME

LEGAL STATUS OF CHILD LABOR AND GENERAL EVALUATION

Öğr. Gör. Ömer Faruk ASLAN

Atatürk Üniversitesi

ORCID-ID: <https://orcid.org/0000-0001-7415-6049>.**Özet**

Çocuk işgücü sorunu başta gelişmemiş ve az gelişmiş ülkeler olmak üzere birçok ülkenin karşı karşıya kaldığı sorunlardandır. Çocuklar genel olarak kentlerde hizmet ve sanayi sektöründe çalışırken kırsalda ise tarım ve hayvancılık alanlarında istihdam edilmektedir. Çocukların çalışmasını İş Kanunumuz belli standartlara ve koşullara bağlamasına rağmen kayıt dışı bir çok ağır işlerde çalışmaları söz konusudur. Bu da özellikle çocukların iş hayatında olmalarının fiziksel ve ruhsal sorunların yaşanmasına neden olmaktadır. Çalışmada çocuk işçiliğiyle yazılmış tezler taranarak kavramsal ve hukuki durumlarına değinilmiştir. Sonuç olarak çocukların toplumda ve ailede en fazla olaylardan etkilenen taraf olduğu, özellikle ailelerin gelir durumları eğitim hayatının bırakıp çalışma hayatına girmek zorunda kalmalarına neden olmaktadır. Ayrıca çocukların iş hayatında bulunma şartlarını ağırlaştıracak gerek idari gerekse adli cezaların artırılmasıyla önlenebilecektir.

Anaktar Kelime: Çocuk İşgücü, İş Kanunu, Çalışma Hayatı, İstihdam.**Abstract**

Child labor problem is one of the problems that many countries, especially underdeveloped and underdeveloped countries, face. While children generally work in the service and industry sectors in the cities, they are employed in the fields of agriculture and livestock in the countryside. Despite the fact that our Labor Law links the work of children to certain standards and conditions, they work in many informal jobs. This causes physical and psychological problems especially for children to be in business life. In the study, the conceptual and legal situations of child labor are examined by scanning theses. As a result, children are the most affected by the society and the family, especially families' income

situation causes them to have to leave their education life and enter the working life. In addition, it can be prevented by increasing both administrative and judicial penalties, which will aggravate the conditions for children to be in business life.

Keywords: Child Labor, Labor Law, Work Life, Employment.

6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE ACENTELERİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

THE RIGHTS AND OBLIGATIONS OF AGENTS ACCORDING TO THE TURKISH COMMERCIAL LAW NO: 6102

Öğr. Gör. Ömer Faruk ASLAN

Atatürk Üniversitesi

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7415-6049>

Özet

Serbest piyasa sisteminde acenteler önemli unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira ekonominin temel dinamiklerini oluşturmaktadır. Özellikle küreselleşmeyle birlikte işletmeler ulusal sınırlarını da aşarak uluslararası piyasalardaki aktörlerle rekabet etmek zorunda kalmaktadırlar. Bu da işletmelerin yurt dışı işletmelere karşı mücadele edebilmeleri için tam donanımlı olmaları gerektirmektedir. Ayrıca işletmeler genişlemek istediklerinde bilmedikleri piyasada şube açarak zarar etme riskiyle karşı karşıya kalmak istemediklerinden genişlemek istedikleri alanlarda acentelikler vererek iş yapmaya çalışmaktadır. Bu çalışmada son zamanlarda işletmelerin genişleme amacıyla kullandığı tacir yardımcılarında olan acentelik müessesesinin unsurları, haklarını ve yükümlülüklerini 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde genel olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Serbest Piyasa, Tacir, Tacir Yardımcıları, Acente, Hapis Hakkı.

Abstract

In the free market system, agencies appear as an important factor. Because it forms the basic dynamics of the economy. Especially with the globalization, the enterprises have to compete with the actors in the international markets by crossing their national borders. This requires businesses to be fully equipped to fight against foreign businesses. In addition, when businesses want to expand, they do not want to face the risk of damaging by opening a branch in the market they do not know, and they try to do business by giving agencies in the fields they want to expand. In this study, the elements, rights and obligations of the agency, which is one of the merchant assistants recently used by businesses for expansion purposes, have been generally examined within the framework of the Turkish Commercial Code No. 6102.

Key Words: Free Market, Merchant, Assistant Merchants, Agent, The Right to Prison.

TÜRKİYE'DE KADININ SOSYAL STATÜSÜNÜN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ: KADEM ÖRNEĞİ

İrem Akpınar Olgun

İstanbul Ticaret Üniversitesi

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5353-209X>

Özet

Geçmişten bugüne kadınlar toplumda ikinci planda kalmış, eğitim başta olmak üzere sosyal, ekonomik, kültürel açılardan ayrımcılığa uğramıştır. Her ne kadar kadınlar son yüzyılda önemli haklar elde etseler de kadınlara yönelik ayrımcı uygulamaların günümüzde devam ettiği bir gerçektir. Kadınlar toplumda sosyal, politik, kültürel, ekonomik açıdan ayrımcı uygulamalarla karşılaşmaktadır. Tüm bunlar kadının toplumdaki statüsünü tartışma konusu haline getirmektedir. Bu çalışmada sivil toplum kuruluşlarının kadınların sosyal statüsüne dair etkileri, üstlendiği roller gibi konulara değinilerek açıklamalar getirilmesi tasarlanmaktadır.

Kadının toplumdaki statüsünü pek çok farklı disiplin tarafından gündeme getirilmektedir. Kadınların siyasetten eğitime, çalışma hayatından toplumdaki rolüne kadar çok sayıda alanda ayrımcı uygulamalarla karşılaşması, toplumun kültürüyle ilişkilidir.

Eğitim eşitliğinin olmaması, kadınların toplumda üstlendiği rollerin sınırlı olmasının temel nedenleri arasındadır. Son dönemlerde kadınlarla erkekler arasındaki eğitim eşitsizliğinin azalmasına karşın kadının toplumdaki statüsüne dair istenen gelişmenin kaydedildiğini söylemek güçtür. Bu duruma neden olan gelişmeler çalışmada araştırılacak konular arasındadır.

Çalışma hayatı, kadınların toplumdaki yerini etkileyen konulardan birisidir. Kadınların işle ilgili yeterlilikleri sebebiyle değil cinsiyetleri sebebiyle çalışma hayatında daha az yer almaları, toplumda kadınlara karşı yaklaşımın sonucudur.

Sivil toplum kuruluşları, toplumlarda yardım amaçlı olarak gönüllülük esasıyla çalışan kurumlardır. Sivil toplum kuruluşları sosyal, politik, kültürel, hukuki ve çevresel amaçlı olarak faaliyet göstermektedir. Kadın hakları ve kadınların toplumda ayrımcılığa uğramasını engelleme konularında faaliyetlerini sürdüren çok sayıda sivil toplum kuruluşu bulunmaktadır. Türkiye'de bu sivil toplum kuruluşlarından birisi olarak KADEM çalışmada ayrıntılı olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Kadın, KADEM, sosyal statü, STK*

ÇEVREYE DUYARLI BÜTÇELEME SİSTEMİ

Doç. Dr. Melek AKDOĞAN GEDİK

Çukurova Üniversitesi İİBF

Özet

İnsanlığın ve diğer tüm canlıların hayatlarını sürdürebilmeleri için temiz bir çevreye ihtiyaçları vardır. Hızlı büyüyen ve gelişen dünyada, nüfus artışına ve teknolojinin gelişmesine bağlı olarak artan kitle talebi, kaynakların aşırı kullanılmasına neden olmaktadır. Sanayileşme, artan nüfus, kentleşme vb. faktörler çevre üzerinde tahribatlar meydana getirmiş sonuçta çevre, kendini yenileyememe ve sürdürülebilirliğini sağlayamama problemi ile karşı karşıya kalmıştır. Bunun sonucunda onarılamayacak zararlar meydana gelmektedir. Dünyada bu zararların ekonomik büyüme ve gelişmeye büyük engel olabileceği anlaşılmaya başlanmıştır. Bu noktada yeni çözüm arayışlarına girilmiş ve bu kapsamda doğal kaynakların tamamen tüketilmeyerek, gelecek nesillere de aktarılması için çevrenin etkin bir şekilde yönetilmesi gerektiği anlaşılmış bunun için de sistemli, bütüncül ve stratejik bir çevre yönetim sistemine ihtiyaç duyulmuştur. Dünyada bu zararların ekonomik büyüme ve gelişmeye büyük engel olabileceği anlaşılmaya başlanmıştır. Çevresel tehlike, ülkelerin doğal çevreyi korumayı göz önünde bulundurarak ekonomik büyüme ve gelişme stratejilerini planlamalarını sağlamıştır. Böylelikle yerel düzeyde çevresel sorunlarla mücadele edebilmek için yeşil politikalar oluşturulmasına katkı sağlayan bir sistem olarak çevreye duyarlı bütçeleme sistemi ortaya çıkmıştır. Çevreye duyarlı bütçeleme sistemi, yerel yönetimlerin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak geliştirilen bir çevre yönetim sistemi veya bütçeleme tekniğidir. Özellikle yerel yönetimler için çevrenin korunması ve doğal kaynakların yönetimi için oluşturulmuştur. Söz konusu sistem, bütçe dönemi boyunca doğal kaynakların tüketiminin değerlendirilmesine, planlanmasına, kontrol edilmesine ve raporlanmasına imkân tanımaktadır. Çevresel bütçenin halkın temsilcilerinin oluşturduğu belediye meclisi tarafından onaylanmak zorunda olması, sistemi çevresel konularda demokratik bir araç haline getirmektedir. Sistem, dünyadaki çeşitli belediyeler tarafından uygulanmaktadır. Bu bağlamda başta Avrupa ülkeleri olmak üzere birçok ülke yeşil vergi reformları gerçekleştirmiştir. Yeşil vergiler teknolojik gelişmenin ve sanayileşmenin neden olduğu negatif çevresel dışsallıkları içselleştirebilmekte ve gelirleri arttırabilmektedir.

Bu çalışmada çevreye duyarlı bütçeleme tekniğinin tanımı kapsamı ve unsurları, tarihi gelişimi, amaçları, olumlu ve olumsuz yanları, işleyişi, sistem ile ulaşılmak istenen amaçlar ele alınmıştır ve Türkiye’ de gelişimi ve uygulanabilirliği hakkında değerlendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kalkınma, Çevre Politikaları, Yeşil Vergi Reformu.

COVID-19 PANDEMİSİNİN TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ ÜZERİNE ETKİSİ: TÜRKİYE-OECD ÜLKELERİ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ¹

Dr. Filiz MUTLU YILDIRIM

filizmutluyildirim@gmail.com - orcid.org/0000-0002-9446-4265

ÖZET

Salgın hastalıklar, biyolojik tehditler, iklim değişikliği gibi birçok risk faktörü küreselleşmeyle birlikte daha da kritik bir boyut kazanmaktadır. Bu durum dünya genelinde ekonomik kaygıların artmasına, tüketim ve tasarruf eğilimlerinin farklılaşmasına neden olmaktadır. Nitekim, 2019 yılının Kasım ayında Çin’de başlayan ve başta Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere zamanla tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi sonucunda ekonomik faaliyetler neredeyse durma noktasına gelmiştir. Halihazırda ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerin en aza indirgemesine yönelik yerel ve global ölçekte destek paketleri açıklanmış olsa da yaşanan bu küresel salgının henüz kontrol altına alınamamış olması, ekonomik karar alma süreçlerinde belirsizliğin gün geçtikçe artmasına yol açmaktadır. Söz konusu durum, pandemi öncesi ve süreci dönemlerine ilişkin temel ekonomik göstergelerin incelenmesi ihtiyacını ortaya koymaktadır. Bu noktadan hareketle çalışmada Covid-19 pandemisinin Tüketici Güven Endeksi üzerine etkisi Türkiye ve OECD ülkeleri çerçevesinde araştırılmış, endeks değerlerinin trendleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Araştırma sonuçları, genel olarak Covid-19 salgınının yayılması ve karantina uygulamalarının artmasıyla birlikte Tüketici Güven Endeksi değerlerinin düştüğünü göstermektedir. Öte yandan, vaka sayılarındaki azalış ve normalleşme süreçlerinin ardından Tüketici Güven Endeksinin pozitif yönde bir eğilim sergilediği görülmektedir. Ayrıca, Türkiye’deki endeks değerlerinin son aylarda OECD ülkelerinin geneline göre daha yüksek bir ivme kazanması dikkat çekicidir. Bu durum, tüketicilerin gelecekteki ekonomik gelişmelere daha fazla güven duyduğunun ve tasarruftan ziyade para harcama eğiliminde olduklarının işaretçisidir.

Anahtar Kelimeler : Covid-19, Tüketici Güven Endeksi, Türkiye, OECD

¹ Bu çalışma için Sağlık Bakanlığı’ndan gerekli izin alınmıştır (Dr. Filiz Mutlu Yıldırım-2020-07-31T09_23_12).

İŞ YAPMA GÜVENİ ENDEKSİ'NİN COVID-19 ÖNCESİ VE SONRASI DÖNEMLERİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ: TÜRKİYE UYGULAMASI¹

Dr. Filiz MUTLU YILDIRIM

filizmutluyildirim@gmail.com - orcid.org/0000-0002-9446-4265

ÖZET

Covid-19 küresel salgını ilk olarak Kasım 2019'da Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkmış, kısa süre içerisinde tüm dünyaya yayılmıştır. Vaka sayılarının artması ve zorunlu karantina uygulamaları ekonominin genel işleyişini olumsuz yönde etkilemiş, iş yapma kültüründe ve şekillerinde farklılıkları beraberinde getirmiştir. Global ölçekte yaşanan bu krizin Türkiye'deki yansımalarına bakıldığında da benzer etkilerin olduğu görülmektedir. Nitekim, 2019 yılının Kasım ayında 99.38 olan İş Yapma Güveni Endeksi (Business Confidence Index-BCI), ilk Covid-19 vakaların görüldüğü Mart 2020'de 93.07'ye gerilemiştir. Vaka ve ölüm sayısının en fazla olduğu Nisan ayında bu hızlı düşüş devam etmiş ve 89.04 değerini almıştır. Mayıs ayında vaka sayılarının azalmasıyla birlikte pozitif yönde bir eğilim sergilemeye başlayan BCI, 89.62 olarak gerçekleşmiştir. Haziran ayındaki normalleşme adımlarıyla birlikte bu olumlu eğilim ivme kazanmış ve 93.37 değerine ulaşmıştır. Çalışmada, söz konusu değerlerin Covid-19 öncesi ve sonrası dönemleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı araştırılmıştır. Bu noktadan hareketle, Türkiye'de ilk vakanın görüldüğü 2020 yılı Mart ayı öncesi ve sonrasındaki 4 ay ele alınmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğunun Shapiro-Wilk Testi ile tespit edilmesinin ardından Bağımsız Örneklem T-Testi gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçları Covid-19 öncesi ve sonrası dönemlerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, Covid-19 küresel salgınının BCI değerlerinde anlamlı bir değişikliğe sebep olduğunun işaretçisidir. Ayrıca, başta yatırımcılar olmak üzere tüm paydaşların karar alma süreçlerinde ekonomik unsurların yanı sıra sosyal ve çevresel risklerin de dikkate alınmasının son derece önemli olduğunun altını çizmektedir.

Anahtar Kelimeler : İş Yapma Güveni Endeksi, Covid-19, Bağımsız Örneklem T-Testi, Türkiye

¹ Bu çalışma için Sağlık Bakanlığı'ndan gerekli izin alınmıştır (Dr. Filiz Mutlu Yıldırım-2020-07-31T09_45_20).

**EBEVEYN VE OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN DEĞERLER
EĞİTİMİNE İLİŞKİN KAVRAMSALLAŞTIRMALARININ İNCELENMESİ****EXPLORATION OF CONCEPTUALIZATION REGARDING VALUES EDUCATION OF
PARENTS AND PRESCHOOL TEACHERS****Cansu SANCAK**Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Aydın Üniversitesi
0000-0001-9686-1670**Ali Yiğit KUTLUCA**

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi

ÖZET

Okulların en önemli görevlerinden biri, programlarında belirtilmemiş olsa bile toplumsal, ahlaki ve evrensel değerleri içselleştirmiş bireyler yetiştirmektir (Akbaş, 2004). Erken çocukluk dönemi, çocukların belirtilen bu değerleri içselleştirebilmesi için kritik bir eşiği temsil etmektedir (Bakan ve Şahin, 2018). Bu nedenle erken çocukluktan başlayarak kazandırılmaya çalışılan değerler, toplumsal bütünlüğün sağlanabilmesi ve sürdürülebilmesi açısından büyük önem taşır (Hökelekli, 2011). Bu bağlamda, değerlerin ilk kazanıldığı yer ailedir. Ancak bu değerleri öğretecekleri konusunda güçlük çekebilirler (Aydın, 2012). Burada okul öncesi öğretmenlerine de büyük görevler düşmektedir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmeni ve ebeveynlerin değerler eğitimine aynı pencereden bakıyor olmaları önem arz etmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı, ebeveyn ve öğretmenlerin değerler eğitimine dair bakış açılarını incelemektir. Bu durum çalışması; beş öğretmen, beş anne ve beş babanın katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Tüm katılımcılara, araştırmacılar tarafından geliştirilen altı soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu sorulara verdikleri yanıtlar üzerinde sürekli karşılaştırma yöntemi temelinde gerçekleştirilen tümevarımsal içerik analizi sonrası ulaşılan sonuçlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir.

1. Anne, baba ve öğretmenler; erken çocuklukta değerler eğitimine aynı pencereden bakmaktadır.
2. Anne, baba ve öğretmenler; değerler eğitiminin karakter ve kişilik gelişimine katkı sağlayan bir yapısının olduğunu düşünmektedirler.
3. Tüm katılımcılar, toplumsal temelli değerlerin önemine atıf yapmışlardır.
4. Anne, baba ve öğretmenler; değerler eğitiminin uygulama temelli ve çocuk merkezli yöntemler aracılığıyla verilmesinin daha doğru olacağı konusunda hemfikirdirler.
5. Sosyal etkileşim, iletişim ve iş birliği süreçlerinin artırılması konusunda ebeveynler öğretmen, öğretmenler ise ebeveyn temelli değerlendirmeler yapmışlardır.
6. Değerler eğitimi süreçlerinin niteliği ve öneriler konusunda ebeveynler öğretmen, öğretmenler ise ebeveyn temelli değerlendirmeler yapmışlardır.

Bu sonuçlar, erken çocukluk döneminde değerler eğitime yönelik etkinliklerin aile katılımı odaklı ve çocuk merkezli uygulamalar çerçevesinde yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Okul Öncesi Eğitim, Erken Çocukluk, Ebeveyn, Okul Öncesi Öğretmeni

ABSTRACT

One of the most important duties of schools; Even if it is not specified in its programs, it is to raise individuals who internalize social, moral, and universal values (Akbaş, 2004). Early childhood represents a critical threshold for children to internalize these values (Bakan & Şahin, 2018). Therefore, the values that are tried to be gained starting from early childhood are of great importance in terms of ensuring and maintaining social integrity (Hökelekli, 2011). In this context, it is the family where the values are earned first. However, they may have difficulty in teaching these values (Aydın, 2012). Preschool teachers also have great duties here. In this context, it is important that preschool teachers and parents view values education from the same window. Therefore, the purpose of this research is to examine the perspectives of parents and teachers regarding values education. This case study was realized with the participation of five teachers, five mothers and five fathers.

All participants were directed to a six-question semi-structured interview form developed by the researchers. The results obtained after the inductive content analysis based on the constant comparative method on the responses of the participants to these questions are given below.

1. Mothers, fathers, and teachers look at values education in early childhood from the same window.
2. Parents and teachers think that values education has a structure that contributes to character and personality development.
3. All participants referred to the importance of social values.
4. Parents and teachers agree that it would be more appropriate to deliver values education through practice-based and child-centred methods.
5. Parents made teacher and teacher-based evaluations about increasing social interaction, communication, and cooperation processes.
6. Parents made teacher-based evaluations on the quality of the values education processes and suggestions, and teachers made parent-based evaluations.

These results reveal that the activities for values education in early childhood should be done within the framework of family-centred and child-centred practices.

Keywords: Values Education, Preschool Education, Early Childhood, Parent, Preschool Teacher

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA FASILƏSİZ PEDAQOJİ TƏHSİL VƏ MÜƏLLİM HAZIRLIĞI

p.ü.f.d., Balayeva Gülarə

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti

Tezis (Özet)

Azərbaycan Respublikasında fasiləsiz pedaqoji təhsil və müəllim hazırlığı (ilkin pedaqoji təhsil, ixtisasartırma və yenidən hazırlanma) Konsepsiyası (bundan sonra - konsepsiya) Azərbaycan Respublikasının Təhsil Qanununun, Təhsil sahəsində islahat Programının tələblərinə və dövlətin təhsil siyasətinə, o cümlədən Boloniya Bəyannaməsinin əsas müddəalarına və fasiləsiz müəllim hazırlığı üzrə müasir dünya standartlarına uyğun olaraq hazırlanmışdır. Konsepsiyada fasiləsiz pedaqoji təhsil və müəllim hazırlığının məzmununu, mahiyyətini və texnologiyasını əks etdirən əsas müddəalar, fasiləsiz pedaqoji təhsil və müəllim hazırlığının prinsipləri, strukturu, pillələri, səviyyələri, əsas mərhələləri, maliyyələşdirilməsi və idarə edilmə mexanizmləri ümumi şəkildə şərh edilir. Konsepsiyada fasiləsiz pedaqoji təhsil və müəllim hazırlığı hər bir vətəndaşın ilkin və əlavə pedaqoji təhsil almaq və peşəkar səviyyəsinin yüksəldilməsi üçün müxtəlif üsullarla fasiləsiz təhsil almaq imkanlarını əhatə edən vahid təhsil sistemi kimi başa düşülür. Konsepsiyada müəllimin (pedaqoji işçinin) hazırlanmasına və inkişafına yönələn, təhsilin humanistliyini və demokratikliyini, şəxsiyyətyönlümlüyünü, çevikliyə, yeniliyə və qabaqcılığa istiqamətlənməsini, təhsil sahəsində dövlət siyasətinə və ictimai həyatın ehtiyaclarına uyğunluğunu, hər bir vətəndaşın və pedaqoji işçinin bərabər fasiləsiz təhsil almaq imkanlarını müəyyənləşdirən əsas prinsiplər şərh edilir. Konsepsiyanın məqsədi Azərbaycanda bazar iqtisadiyyatı prinsiplərinə uyğun olaraq müəllimin fasiləsiz hazırlığı sisteminin əsas istiqamətlərinin, məzmununun və inkişafının müəyyən edilməsindən, fasiləsiz pedaqoji təhsil və müəllim hazırlığının inkişaf etdirilməsi üçün hüquqi, iqtisadi və təşkilati şəraitin yaradılmasından ibarətdir. Konsepsiyada, həmçinin distant pedaqoji təhsil və fasiləsiz müəllim hazırlığı sistemində keyfiyyətin təminatı, idarə olunması və monitorinqi məsələləridə öz əksini tapmışdır.

Konsepsiyanın yaradılmasının zəruri səbəbləri aşağıdakı amillərlə əlaqədardır: müasir dünyada və uyğun olaraq respublikada baş verən müvafiq dəyişikliklər; müasir dövrdə müəllimin peşəkarlığına verilən tələblər; Azərbaycanda fasiləsiz pedaqoji təhsil və müəllim hazırlığı sistemində mövcud vəziyyətin təhlili zamanı aşkar edilən problemlər və nöqsanlar.

Açırsözlər: pedaqoji təhsil, konsepsiya, fasiləsiz pedaqoji təhsil, müəllim hazırlığı.

MARMARA ÇEVİK LİDERLİK ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Mustafa ÖZGENEL¹

Şebnem YAZICI²

ÖZET

Bu araştırmada, yöneticilerin çevik liderlik özelliklerini tespit etmek için geçerli, güvenilir, kullanışlı ve alternatif Likert türü bir ölçek geliştirmek hedeflenmiştir. Geliştirilen ve “Çevik Liderlik Ölçeği” olarak adlandırılan ölçeğin genel anlamda yönetim alanına, özel anlamda ise eğitim yönetimi alanına katkı sunacağı beklenmektedir. Çalışma, araştırmamanın amacı doğrultusunda tarama modeline göre gerçekleştirilmiştir. Araştırma, 2019-2020 eğitim öğretim yılında İstanbul’da Küçükçekmece İlçesinde devlet okullarında görev yapan öğretmenlerden veri toplanarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) için 519 öğretmen (386 kadın, 133 erkek), Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) için 350 öğretmen (215 kadın, 135 erkek) ve test-tekrar test çalışması için 42 öğretmen (29 kadın, 13 erkek) olmak üzere toplam 901 öğretmen katılmıştır. Ölçek geliştirme sürecinde ilk önce literatür taranmış, madde havuzu oluşturulmuş ve uzman görüşü doğrultusunda 52 maddelik taslak ölçek formu geliştirilmiştir. Taslak ölçek formu 5’li Likert tipi “Hiçbir Zaman-0, Nadiren-1, Bazen-2, Çoğunlukla-3, Her Zaman-4” olarak derecelendirilmiştir. Ölçekten en az 0 en çok 136 puan alınabilmektedir. Ayrıca faktör maddeleri toplanarak faktör ortalama puanı elde edilebildiği gibi maddeler toplanarak ölçekten toplam puan veya aritmetik ortalama puanda elde edilebilmektedir. Ölçekten yüksek puan alınması değerlendirilen yöneticinin çevik liderlik özelliklerinin yüksek; düşük puan alınması ise çevik liderlik özelliklerinin düşük olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Ölçeğin geçerliği için Açıklayıcı Faktör Analizi ve Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Güvenirlilik için Conbach Alpha iç tutarlılık katsayısı, madde-toplam ve madde-kalan korelasyon katsayısı hesaplanmış, bağımsız gruplar t testi ve test-tekrar test çalışması yapılmıştır. Taslak ölçekten elde edilen verilerin Açıklayıcı Faktör Analizine (AFA) uygun olup-olmadığının belirlemek için yapılan Kaiser Meyer Olkin (KMO=.975) ve Barlett’s Testi (Bartlett test of Sphericity=23407.919) değerlerinin yeterli düzeyde ve anlamlı olduğu belirlenmiştir (p<.05). Temel bileşenler analizi ve Varimax dik döndürme tekniğinden sonra 3 faktörlü ve 34 maddeli bir yapı elde edilmiştir. Faktörler altındaki maddeler incelenerek ve teorik çerçeve göz önünde bulundurularak faktörler “Durumsal Farkındalık (1-12 arası maddeler), İnsan İlişkileri (13-26 arası maddeler) ve Öz-Farkındalık (27-34 arası maddeler)” olarak adlandırılmıştır. 3 faktörlü ve 34 maddelik yapı toplam varyansın %63.620’sini açıklamaktadır. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonucunda uyum indeksleri 3 faktörlü yapıyı doğrulanmıştır (Ki-kare/sd=2.437; RMR=.038; SRMR=.045 IFI=.913; TLI=.906; CFI=.913; RMSEA=.064). AFA ve DFA sonrası güvenirlilik katsayıları sırayla .973 ve .959 olarak

¹ Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği, mustafa.ozgenel@izu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7276-4865.

² Eğitim Yönetimi ve Denetimi Doktora Öğrencisi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, sebnemyaz@gmail.com, Orcid: 0000-0001-8816-287X

hesaplanmıştır. Madde-toplam ve madde-kalan korelasyon katsayılarının anlamlı ($p < .05$) ve maddelerin ölçeği oluşturan yapı için gerekli olduğu ortaya çıkmıştır. Alt-üst %27'lik bağımsız gruplar t testi sonucuna göre maddelerin grupları ayırt edici nitelikte olduğu tespit edilmiştir ($p < .05$). Test-tekrar test çalışması sonucunda yapılan korelasyon analizi sonucunda maddeler arası korelasyon katsayılarının yüksek düzeyde olduğu ($p < .05$), maddelerin zaman içerisinde değişmediği ve tutarlılık gösterdiği belirlenmiştir. Yapılan çalışmalar ve analizler sonucunda ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu görülmüş ve geliştirilen ölçeğe “*Marmara Çevik Liderlik Ölçeği*” ismi verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Çeviklik, Çevik Liderlik, Ölçek Geliştirme

İHLAS SURESİNİN KAVRAM VE İ'RAB AÇISINDAN TAHLİLİ**Dr. Öğretim Üyesi Necla YASDIMAN DEMİRDÖVEN**

Katip Çelebi Üniversitesi

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7153-3507>**ÖZET**

İhlas Suresi Kur'ân-ı Kerîm'in sondan üçüncü sûresidir. Genellikle çocukluk çağında ezberlediğimiz surelerdendir. Fazileti hakkında âlimlerimizin sahih olarak nitelendirdiği pek çok hadis vardır. Araştırmalarımız bu sûrenin hem kavram hem i'rab (dilbilgisi tahlili) hem de günümüz mealleri açısından bir arada ele alınıp karşılaştırıldığı makale ve teze pek rastlanmadığını göstermiştir. Ancak günümüz Türkçe konuşanlarının internete erişimi eskisine oranla çok daha fazladır. Bu erişim artık akademisyenlerin çalışmalarına da kolayca ulaşmayı sağlayacak hale gelmiştir. Kur'ân'ı Arapça aslından kaideleri ile öğrenmek isteyenlerin sayıları da azımsanmayacak ölçülere ulaşmıştır. Ancak kavram ve i'rabı günümüz mealleriyle karşılaştırmalı olarak ele alan çalışmalar henüz çok yaygınlaşmamıştır. Araştırmamız bu ihtiyacın karşılanmasına bir katkı sağlamayı amaç edinmiştir.

Çalışmamız surenin önemini araştırılması ile başlamıştır. Ardından her bir ayetin içinde yer alan önemli kavramlar kaynak eser durumundaki Arapça sözlüklerden taranmıştır. Bazı müfessirlerimizin yorumları sözlük çalışmasının akabinde sunulmuştur. Daha sonra o ayetin i'rab tahlili verilmiştir. Bu bilgilerin toplanmasının ardından okuyucuların sık sık girdiği ve sayısı diğerlerine göre daha az olan bir meal sitesi seçilmiştir. Böylece bu bulguların meallerle uyumu hususunda karşılaştırılma yapılmıştır. İlk dönem sözlük ve tefsirlerin kavram tanımlarıyla meallerimiz arasındaki aykırılık ve örtüşme açısından bazı bulgulara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İhlas Sûresi, Ehad, Samed (Kimseye İhtiyacı Olmayan), Küfüv (Denklik)

ABSTRACT**Analysis of İhlas Surahs in Terms of Concept and Grammar**

The Surah İhlas is the third last of the Quran. It is one of the surahs that we usually memorize in childhood. There are many hadiths about its virtue that scholars describe as precise. Our research has shown that no article or thesis has not been encountered in terms of comparison of both concept and i'rab (grammar analysis) and today's meanings. However, today's Turkish speakers have much more access to the Internet than before. This access has now made it easy to reach for the works of academics. The number of those who want to learn the Qur'an with its Arabic bases has now reached considerable levels. However, studies dealing with concepts and i'rabs in comparison to today's translations have not become widespread yet. Our research aims to contribute to meeting this need.

Our study started with the investigation of the importance of the surah. Then, the important concepts in each verse are scanned from Arabic dictionaries in the form of sources. Some of our commentators' comments are presented following the dictionary study. Then, the analysis of that verse is given. After gathering this information, a translation site, which the readers frequently enter and whose number is less than the others, was chosen. Thus, a comparison was made regarding the compliance of these findings with the translations.

Some findings were reached in terms of the contradiction and overlap between the concept definition of the first term dictionaries and tafsir and our translations

Keywords: The Surah Ihlas, Ehad, Samed (Needs nobody), Kufuv (Equivalenc)

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL ÖĞRENİLMESİNE YÖNELİK KAYGILARININ ve ÖZ-YETERLİLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Tuğba Ulucan KURT

Ahi Evran Üniversitesi

Orcid Id : <https://orcid.org/0000-0002-4432-4299>

Özet

Toplumlar arasında iletişimin kurulması ve devam ettirilmesi için ortak bir dile ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda; yabancı dil öğrenimine duyulan ihtiyaç, günden güne artmaktadır. Bugün dünyada var olan diller arasında yer alan İngilizce, yaygın olarak kullanılmakta ve evrensel bir dil olarak kabul görmektedir. Fakat yabancı dil öğrenmede bireyin öğrenilen dilde etkili bir şekilde iletişim kuramaması ve dinlediğini anlayamaması gibi sıkıntılar yaşanmaktadır. Yabancı dil öğrenme sürecinde yaşanan bu problemler arasında düşük öz-yeterlik ve yüksek kaygı önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmada öğrencilerin yabancı dil dersi kaygısı, akademik öz-yeterlik algıları ve akademik başarıları arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu çalışmada ilişkisel arama deseni kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubu uygunluk örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunda Kırşehir il merkezinde yer alan dört okulda ve 22 farklı sınıfta eğitim gören ve rastgele olarak seçilmiş 300'ü erkek, 300'ü kız olmak üzere toplam 600 sekizinci sınıf öğrencisi bulunmaktadır. Araştırmada Horwitz, Horwitz ve Cope (1986) tarafından geliştirilen Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği ve Yanar ve Bümen (2012) tarafından geliştirilen Yabancı Dil Öğrenme Öz Yeterlik Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, yabancı dil öz-yeterlik boyutları içerisinde ortalamalar incelendiğinde en yüksek ortalamadan en düşük ortalamaya doğru sırasıyla 'Okuma' ( ), 'Dinleme', (=3.21 SS=1.47), 'Yazma' (=3.04 SS=1.28) ve 'Konuşma' (=3.03 SS=1.24) olduğu görülmektedir. Bununla birlikte yabancı dil kaygı durumlarına ilişkin betimsel analiz sonuçlarına göre ölçekten elde edilen ortalama puan = 3.66 olarak bulunmuştur. Ayrıca katılımcıların Yabancı dil öz-yeterlik puan ortalamaları kızlar (=3.35 SS=.81) ve erkekler (=3.03 SS=.90) olduğu görülmektedir. Katılımcıların Yabancı dil öz-yeterlik puan ortalama t testi analiz sonuçlarına göre kız ve erkek puan ortalamaları arasında fark istatistiksel olarak kızlar lehine anlamlıdır. Buna göre kız öğrencilerin Yabancı dil öz-yeterlik puanları erkeklerden daha yüksektir. Fakat öğrencilerin yabancı dil kaygı puan ortalama t testi analiz sonuçlarına göre kız ve erkek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak farklılık bulunmamaktadır. Son olarak, yabancı dil öz-yeterlilik puan ortalaması ve yabancı dil kaygı durum puan ortalaması [$r=-.37, p<.0005$] ve yabancı dil öz-yeterlilik puan ortalaması ve

akademik başarı puan ortalaması[$r=-.49$, $p<.0005$] arasında orta düzey, anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki meydana gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul Öğrencileri, Yabancı Dil Kaygısı, Yabancı Dil Öz-Yeterliği

BİREYSEL ÇALGISI ÜFLEMELİ OLAN MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK DERSLERİNDE ÇALGILARINI KULLANIM DURUMLARI¹

Günce Yıldız

Gazi Üniversitesi
0000-0002-0741-9061

Prof. Dr. Sadık ÖZÇELİK

Gazi Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırma mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olmuş bireysel çalgısı üflemeli çalgı olan müzik öğretmenlerinin, ana çalgılarını derslerinde ne sıklıkla kullandıklarını tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmanın deseni nitel bir yaklaşımla tarama çalışması olarak benimsenmiştir. Araştırmada tarama araştırmasının bir türü olan kesitsel araştırma kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ili merkez ilçelerinde MEB'e bağlı; ilkokul, orta okul ve lise kademelerinde görev yapan, Müzik Eğitimi Anabilim Dalların' dan mezun olmuş, bireysel çalgısı üflemeli olan 32 müzik öğretmeni oluşturmaktadır.

Bilgi toplamaya dayalı çoktan seçmeli, açık uçlu, evet-hayır ve beşli likert tipindeki 28 sorudan oluşan anketle; müzik derslerinde ana çalgı dışında kullanılan çalgılar, çalışılan kurumda uygulanan müzik eğitim programlarının ağırlıklı olarak hangi çalgıları kullanmaya elverişli oluşu, şarkılara çalgıyla eşlik etmenin ders hakimiyetine olan etkisi, üniversitede alınan eğitimin müzik dersine yansımaları, farklı tarzda olan şarkılara eşlik edebilme durumu, ders içinde ana çalgının eşlik enstrümanlarına göre daha az kullanımının ana çalgıya karşı ilginin ve hakimiyetin azalmasına etkisi ve görev yapılan kademeye göre çalgının kullanım sıklığını belirlemek amaçlı sorular yöneltilmiştir.

Anketin uygulanması için Google Formlar kullanılarak sorular oluşturulmuş ve mail yoluyla katılımcılara ulaştırılmıştır. Uygulanan ankettten elde edilen veriler istatistiksel yöntemlerle değerlendirilerek yorumlanmıştır.

Çalışmanın sonucunda, öğretmenlerin derslerinde ana çalgılarını büyük ölçüde kullandıkları, bu kullanım durumunun görev yapılan kademeye göre değişkenlik gösterdiğini ancak okul çalgılarını ana çalgılarından daha çok kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, ana çalgı, üflemeli çalgı, müzik öğretmeni.

¹ Bu çalışma aynı adlı lisansüstü tezinden hareketle hazırlanmıştır.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM DOYUMLARI İLE OKUL- BOŞ ZAMAN ÇATIŞMA DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Ali İSKENDER

Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi

Özet

Bu çalışmanın evrenini turizm fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Bu kapsamda Türkiye'deki farklı üniversitelerden turizm fakültesi öğrencilerine anket uygulanmıştır. Toplam 544 veri bu araştırma kapsamında analize uygun bulunmuştur. Araştırma anketi iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm demografik bilgileri içeren sorulardan oluşmakta ve ikinci bölüm ise yaşam doyumunu ve okul boş zaman çatışma düzeyini ölçen ifadelerden oluşmaktadır. Yaşam doyumunu ölçmek amacıyla Diener (1984)'in geliştirdiği ölçeğin Köker (1991) tarafından Türkçeye uyarlanmış hali kullanılmıştır. Okul boş zaman çatışması ölçeği ise Ratelle, Vallerand, Senécal ve Provencher (2005) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçeye uyarlanması ile oluşturulmuştur. Çalışmada okul-boş zaman çatışması ölçeğinin güvenirlik katsayısı $\alpha = 79$ olarak belirlenmiş olup yaşam doyum ölçeğinin güvenirlik katsayısı ise $\alpha = 85$ olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucuna göre okul boş zaman çatışması ile üniversite öğrencilerin yaşam doyumları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin okul boş zaman çatışma düzeyleri arttıkça yaşam doyum düzeylerinde azalma görülmektedir ($r, -34$). t-Testi ile üniversite öğrencilerinin cinsiyet durumuna göre okul boş zaman çatışma düzeyleri ve yaşam doyum düzeyleri arasındaki farklılık ayrı ayrı incelenmiştir. Cinsiyete göre üniversite öğrencilerin okul boş zaman çatışması ve yaşam doyum düzeyleri arasında anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$). Üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine katılım şekilleri ile yaşam doyumları arasındaki fark t-Testi ile incelenmiştir ve buna göre boş zaman faaliyetlerine aktif katılan öğrencilerin ($\bar{x}, 3,20$) pasif boş zaman faaliyetlerine katılan öğrencilere ($\bar{x}, 2,86$) göre yaşam doyum düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). One-Way ANOVA analizi ile öğrencilerin boş zaman faaliyetlerine kimlerle katıldıkları ile yaşam doyumları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Boş zaman faaliyetlerine aileleriyle katılan öğrencilerin yaşam doyum düzeyleri boş zaman faaliyetlerine arkadaşlarıyla veya yalnız katılan öğrencilere göre daha yüksektir ($\bar{x}, 3,34$). Boş zaman faaliyetlerine arkadaşlarıyla katılan öğrencilerin yaşam doyum düzeyleri ($\bar{x}, 3,14$) ise boş zaman faaliyetlerine yalnız katılan öğrencilerden ($\bar{x}, 2,76$) daha yüksektir. Öğrencilerin ekonomik gelir algısı ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki farkı belirlemek için One-Way ANOVA analizi kullanılmıştır. Ekonomik gelir algısı yüksek olan öğrencilerin ($\bar{x}, 3,50$) yaşam doyum düzeyleri ekonomik gelir algıları orta ($\bar{x}, 3,15$) ve düşük ($\bar{x}, 2,77$) düzeyli olan öğrencilere göre daha yüksektir. Yüksek gelirli öğrencilerin düşük ve orta gelirli öğrencilere göre yaşam doyum düzeyleri anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($p<0,05$).

Anahtar Kelimeler: Okul, Boş Zaman, Çatışma, Yaşam Doyumu

BƏZİ ƏRAZİ TERMİNLƏRİ VƏ ONLARIN TÜRKCƏLƏRƏ QARŞILIQLI İNTEQRASIYASI

F.Ü.E.D. Prof. Mahirə HÜSEYNOVA

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti

Özet (Tezis)

Ümütürk dillərində coğrafi terminlərin yaranmasının tarixi olduqca qədimdir və onların yaranma və formalaşması ayrı-ayrılıqda qohum dillərin inkişaf tarixi ilə sıx surətdə bağlıdır. Buna görə də təbiidir ki, coğrafi terminlərin tədqiqində ümütürk dillərinə məxsus ən qədim xüsusiyyətlər, oxşar forma və mənalara təsadüf olunur ki, onların toponim yaradıcılığında rolunu türkoloji aspektdə öyrənməyin mühüm əhəmiyyəti vardır. Oykönimik, oronimik, etnonimik, hidronimik, bir sözlə, coğrafi adların yaranmasında mühüm rola malik olan terminlərin ümütürk dillərinə qarşılıqlı inteqrasiyası məsələsi uzun illərdir ki, tədqiqatdan kənar qalmış, ara-sıra bəzi elmi məqalələri çıxmaq şərtilə bu vacib məsələyə ayrıca tədqiqat işi həsr edilməmişdir. Coğrafi adların tərkibində mühafizə olunan terminlər yazılı abidələrlə bərabər ümütürk dillərinin dialekt və şivələrində bir sıra qədim və arxaik elementlərini qoruyub saxlamışdır. onlar əsrlər, hətta min illər boyu mövcud olmuş, bu dövrlər ərzində onların bəziləri müxtəlif dəyişikliklərə məruz qalmış, bəziləri dilin lüğət tərkibindən çıxmış, bəziləri isə dialekt və şivə variantına uyğunlaşdırılmışdır ki, məqalədə onların hamısından deyil, bəzilərinin ümütürk dillərinə qarşılıqlı inteqrasiyası məsələlərindən bəhs olunur, coğrafi terminlərin qohum dillərdəki oxşar və fərqli xüsusiyyətləri saf- çürük edilir.

Məqalədə Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində işlənən bəzi coğrafi terminlərin ümütürk dillərinin dialekt və şivələrinə inteqrasiya məsələləri təhlil edilir, bu dillərin dialekt və şivələrinin bir-birinə inteqrasiyası əsas məsələ kimi qarşıya qoyulur, onların ümumi və fərqli cəhətləri müəyyənləşdirilir.

Qloballaşan dünyada ümütürk dillərinin müştərək malı olan xalq danışığı coğrafi terminlərinin müqayisəli aspektdə öyrənilməsinin böyük ictimai-siyasi əhəmiyyəti vardır. Ümütürk dillərində paralellik təşkil edən çoxlu sayda toponimlərin tərkibində coğrafi terminlər də işlənəməkdədir. Həmin toponimlərdə əksini tapmış sözlər və terminlər qohum türk dillərində və onların dialekt və şivələrində saxlanıldığına görə, biz onları ümütürk dillərinin müştərək malı hesab edirik. İstər ayrılıqda, istərsə də toponimlərin tərkibində işlənən coğrafi terminlər qohum türk dillərində paralellik təşkil etsə də, həmin dillərin qrammatik qanunlarına tabe olunmuş şəkildə qalmışdır ki, bütün bunların araşdırılması müasir dövrümüzdə olduqca aktualıq kəsb edən məsələlərdəndir.

Açar sözlər: *lüğət, dəra, ərazi, dağ atəyi, coğrafi, etnogenez*

Summary.

The history of the geographical terms of the common Turkic languages is quite ancient, and their formation is closely related to the history of the development of the related languages. Therefore, it is natural that the study of geographical terms coincides with the most ancient features, similar forms and meanings belonging to the common Turkic languages, and to learn their role in the formation of toponyms from the Turkic aspect is of great importance. The issue of mutual integration of oikonomic, oronymic, ethnonymic, hydronymic terms into all-Turkic languages, which play an important role in the formation of geographical names, has been left out of research for many years and a separate research work has not been devoted to this important issue on the condition that some scientific articles come out from time to time. The terms protected in the composition of Geographical Names have preserved a number of ancient and archaic elements in dialects of the common Turkic languages along with written monuments. They have existed for centuries and even thousands of years, some of them have undergone various changes during these periods, some of them have come out of the vocabulary of the language, some have adapted to the dialect and colloquial variant, in the article it is spoken about the issues of mutual integration of not all of them, but some of them into the common Turkic languages.

Keywords: dictionary, valley, territory, foothills, geographic, ethnogenesis

SOFİZM, BİREY VE DEMOKRASİ İLİŞKİSİ**Kemal Teke**

Selçuk Üniversitesi

Öz:

M.Ö. 5. yüzyıllarda yaşanan Yunan-Pers savaşları sonucunda Atina birçok değişikliğe sahne oldu. Ticaret ve üretim alanlarındaki gelişmelerle birlikte siyasal, sosyal, kültürel alanlarda da yansımaları olmuştur. Atinalılar yeni kavimlerle tanışmıştır. Dönemin siyasal ve sosyal koşulları geleneksel yapıdan kurtulmanın yollarını arıyordu. Değişim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yeni düşüncelere yer vermek gerekti. Bu doğrultuda düşünce ürünü olarak karşımıza Sofizm akımı çıkmaktadır. Kelime anlamı olarak bilgi anlamına gelen Sofizm demokratik düzendeki boşluğu doldurmaya çalışmıştır. Yunan toplumunda bulunan doğrudan demokrasi uygulaması Sofistlerin ilgi odağı olmuştur. Sofistler diğer alanlar gibi gelişme ve değişim halinde olan demokraside başarılı olmak için güzel konuşma ve ikna yeteneği olarak tanımladıkları hitabet sanatına vurgu yaparlar. Yurttaşlara güzel konuşmayı öğreterek düşüncelerini özgürce söylemelerini amaçlıyorlardı. Böylelikle doğrudan demokrasiyi kapsamlı şekilde yerine getireceklerdi. Sofist düşüncede öne çıkan başka bir nokta birey odaklı felsefe yapmalarıdır. Bireyi her şeyin ölçüsü olarak kabul ederler. Bireylerin düşünce hakkına sahip olması demokrasi açısından büyük bir kazanımdır. Özgür iradeye sahip olan birey toplumsal mutabakatla devleti oluşturacaktır. Kurdukları bu siyasal yapı herkesin bir nevi sözleşmeye uyarak aynı haklardan yararlanmasını sağlayacaktır. Bu uygulama demokrasiye yönelik güzel bir örnek oluşturmuştur. Sofizm, birey ve demokrasi arasında ilişkiye öncülük etmiştir. Dönemlerine göre düşünce dünyasına önemli katkılarda bulunan Sofizmi güncel siyasal alanlarda bazı yönlerinden örnek alabiliriz. Hitabet sanatını etkili şekilde uygulayan bu akıma göre siyasetçilerin güzel konuşma ile yurttaşları ikna etmesi onların faydasına olacaktır. Bunun yanında Sofizmin demokrasi anlayışından hareketle, toplumun sadece oy verme gününde değil yaşadığı yerde alınan tüm kararlarda söz sahibi olması sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: sofizm, birey, demokrasi, hitabet, özgür irade

SÜNNÎ TASAVVUF GELENEĞİNDE ASHÂB-I SUFFE'DEN BİR PORTRÖ: SELMÂN-I FÂRİSÎ

Dr. Öğr. Üyesi, Ali Çoban

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Özet

Tasavvuf ilminin iddialarından biri; Hz. Peygamberin ve ashâbının manevi hayatına varis oldukları hususudur. Bu hususu İbn Arabî (v. 638): 'Bu ümmetin âlimleri Benî İsrâîl'in nebîleri gibidir' yani resullerin getirmiş olduğu ahkâmı muhafaza ederler. Bu ümmetin âlimlerinden sahabe, tâbiûn, tebeu't-tâbiîn ve sonrakilerden Sevri, İbn Uyeyne, Mâlik, Ebû Hanîfe, İmam Ahmed, Şâfiî, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) ahkâmını muhafaza etmişlerdir. Diğer bir grup daha vardır ki, bunlar ise Muhammed'in (s.a.v.) ahvâline ve ilminin esrârına vâris olmuşlardır. İşte, Ali, Selman, Huzeife, Hasan-ı Basrî, Şeybân-ı Râî, Cüneyd gibi isimler, nebînin haline, ledünnî ilme ve ilâhî sırra varis olmuşlardır şeklinde açıklamıştır.

Bu noktada özellikle sufilerin örnek aldıkları bir gurup var ki o da Suffa Ehli'dir. Sufiler, İslam tasavvufunun doğal başlangıcı olan zâhidâne ve rûhânî hayatın delilini ve parıltısını ehli suffede bulmaktaydılar. Sûfîlere göre aslında ashâb-ı suffenin adı konmamış olan yaşantısı, zamanla "Tasavvuf" adı altında tesmiye edilmiş, onların yaşantısını devam ettirenlere de "sûfî" denilmiştir. Zira ashâb-ı suffanın zikir ve ibadetle meşguliyetinin h. II. ve III. asırdan itibaren ortaya çıkan zühd ve tasavvuf hareketlerinde etkili olduğu ve sufilerin bunları örnek aldıkları belirtilmiştir. İbn Haldûn'un ifadesiyle sufilerin hayatı, aslında ashâbın hayatının genel karakterini devam ettirmektedir.

İşte biz de bu bildiride Tasavvufî hayat tarzının bazı nüvelerini ashâb-ı suffenin önde gelen simalarından Selmân-ı Fârisî'den hareketle takip etmek amacındayız. Böylece Selmân-ı Fârisî'nin Tasavvuf kaynaklarında kendisine yer bulup bulmadığını? Bulduysa hangi yönleriyle sufi yaşama örnek gösterildiğini? incelemeyi hedeflemekteyiz. Sonuç olarak suffice ve sûfî arasında irtibat ve suffice ashâbının Tasavvufî Düşünce'ye ne yönlerden kaynaklık vazifesi gördüğü konuları ele alınacaktır. Burada ana kaynaklarımızı, *er-Riâye*, *et-Taarruf*, *el-Lüma'*, *Kütü'l-Kulûb*, *er-Risâle*, *İhyâu Ulûmiddîn* oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf, Ashâb-ı Suffe, Selmân-ı Fârisî, Zühd, Marifet

MUHAFAZAKAR BİR PERSPEKTİFTEN TOPLUMSAL DEĞİŞME VE DİN (Peyami Safa Örneği)

Mesut DÜZCE

Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0001-8599-390X

ÖZET

Peyami Safa 1899 – 1961 tarihleri arasında yaşamış, Cumhuriyet tarihinin en üretken yazar ve düşünürlerinden biridir. Çok farklı alanlara yayılmış konularda yazılar yazmış ve eserler vermiş olsa da esas olarak edebiyatçılığıyla bilinmektedir. Anlayış açısından milliyetçi-muhafazakar bir zihniyet benimsemiştir. Dolayısıyla hayatı ve toplumu okuma biçiminin de bu zihniyetten bağımsız olarak ele alınmaması gerekmektedir. Osmanlı döneminin artık tarih sahnesinde miadını doldurmak üzere olduğu bir dünyaya gözünü açan yazarın çocukluğu oldukça çalkantılı toplumsal ve siyasal süreçlerin olduğu bir atmosferde geçmiştir. Gençliği ve yetişkinliği ise bir imparatorluğun yıkılıp yerine bir Cumhuriyetin kuruluşunun bütün sancılarının tecrübe edildiği bir dünyaya tanıklık etmiştir. Peyami Safa'nın bakış açısı böylesi koşulların hüküm sürdüğü bir zamanın ruhunda şekillenmiştir. Yaşadığı dönem, gerek siyasi gelişmeler gerekse sosyo-kültürel gelişmeler açısından toplumun modernleşmenin etkilerine çokça maruz kaldığı dolayısıyla toplumsal değişimin hızının yüksek olduğu bir dönemdir. Farklı yaşam tarzları arasında gerilimlerin, çatışma ve rekabetin oldukça yoğun yaşandığı, modernleşmenin etkilerinin hızlı bir şekilde topluma nüfuz ettiği ve toplumun belli bir kesimi açısından da neredeyse hiçbir sorgulamaya tabi tutulmadan kabul gördüğü bu dönem, tıpkı kendi çağdaşlarında olduğu gibi, Peyami Safa'nın da başta romanları olmak üzere eserlerine konu olmuştur. Dönemin edebiyatçılarının Doğu-Batı karşıtlığı ekseninde işledikleri konu Peyami Safa'nın romanlarında da aynı eksende yer almıştır. Romanlarında kendi düşünsel duruşunu ortaya koyan Safa, sosyal değişme sürecinde, dinin de içinde bulunduğu geleneksel değerlerden uzaklaşan Batılı yaşam tarzını tercih eden toplumsal kesimi genelde mahkum eden bir tavır sergilerken, geleneksel değerleri sahiplenen Doğulu yaşam tarzında kalmayı tercih edenler ise övgü dolu nitelermelerde bulunmaktadır. Bu bildiri yaşadığı dönemde özellikle geleneksel ve dinî alanlarda ortaya çıkan toplumsal değişimlerin Peyami Safa'nın Romanlarına yansıma biçimini konu edinmektedir.

Anahtar Kelimeler: Peyami Safa, Sosyal değişme, Din, Doğu-Batı

II. DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİNDE TÜRK SİYASETİNDE DEĞİŞEN DENGELER**(1938-1939)****Dr. Recep Bülent Şenses**

Girne Amerikan Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0003-1044-5778

ÖZET

Mustafa Kemal Atatürk'ün 1938 yılında ölümüyle devletin kuruluşundan o güne kadar oluşmuş tüm siyasi dengeler de değişti. Seçilen yeni cumhurbaşkanı İnönü'nün Atatürk ile arası son bir yıldır iyi değildi. Buna rağmen İnönü, TBMM'de yapılan oylamaya katılan tüm milletvekillerinin oy birliği ile cumhurbaşkanı seçildi. Aynı günlerde artık II. Dünya Savaşı'nın yaklaştığı da belirginleşmişti. Henüz on beş yıllık genç bir devlet olan Türkiye Cumhuriyeti'nin tek partili yapısı II. Dünya Savaşı nedenlerinden biri olan ideolojik aşırılıklardan kendini o güne kadar koruyabilmişti. Devletin yeni siyasi kadrosunun bu ideolojik tarafsız duruşunu savaşın başlangıcında da sürdürmesi gerekiyordu. Bu anlamda, muhtemel savaşın her iki tarafındaki devletlerle savaş başlamadan anlaşmalar yapıldı. Devletin II. Dünya Savaşı öncesinde çözmesi gereken diğer bir konu da o güne kadar Cumhurbaşkanı Atatürk ve Genelkurmay Başkanı Mareşal Çakmak arasında Millî Mücadele yıllarından itibaren oluşmuş sivil-asker ilişkileri ile ilgili dengenin yeni cumhurbaşkanı ile yeniden kurulması ihtiyacı idi. İnönü ve Çakmak, kısa zamanda sivil-asker ilişkilerinde yeni bir denge kurarak bu olası sorunu başlamadan çözmeyi başardılar. II. Dünya Savaşı öncesinde Türkiye Cumhuriyeti'ndeki bir başka ilgi çekici siyasi değişiklik ise gerek yasama gerekse yürütme organı içerisinde asker kökenli siyasetçi oranlarının savaş başlamadan önce artış göstermesidir. Sonuçta, yaklaşan savaş öncesinde ortaya çıkan siyasi kırılmaya rağmen devlet, kısa zamanda kendisini savaşa hazırlamayı başarmıştır. Belirtilenler kapsamında bu çalışmanın amacı, Atatürk'ün ölümünden sonra değişen Türkiye Cumhuriyeti iç ve dış siyasi dengelerinin II. Dünya Savaşı başlamadan kısa sürede nasıl bir evrim geçirerek kurulduğunu göstermektir. Çalışmada, konuya ilişkin TBMM Zabıt Ceridelerinin ve basında çıkan haberlerin doküman analizine dayanan bir nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar kelimeler: II. Dünya Savaşı, Atatürk, İnönü, Mareşal Çakmak

TÜRKİYE'DE II. DÜNYA SAVAŞI'NIN İLK YILLARINDA ORDU MEVCUDUNUN ARTMASININ SİVİL-ASKER İLİŞKİLERİNE OLUMSUZ ETKİLERİ (1939-1942)

Dr. Recep Bülent Şenses

Girne Amerikan Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0003-1044-5778

ÖZET

Ordu mevcudu II. Dünya Savaşı'nın ilk yıllarında 1 milyon 300 bin kişiye çıkarılınca, genç Türkiye Cumhuriyeti'nde sivil-asker ilişkileri devletin kuruluşundan o zamana kadar görülmemiş bir şekilde olumsuz etkilenmeye başlamıştır. Bu olumsuz etkinin en önemli nedenleri olarak; Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin diğer bakanlık bütçelerinin çok üstünde olması, kısa sürede uygulamaya konan ek vergiler, ilan edilen sıkıyönetim, sivillerin askeri mahkemelerde yargılanması, askerlik süresinin uzatılması nedeni ile aile bütünlüğünün ortadan kalkması gibi konular gösterilebilir. Öte yandan, belirtilen zorunlu fakat zorlayıcı devlet uygulamalarının yanı sıra Savaş'ın hemen başındaki doğal felaketler nedeniyle toplum ve devletin sorunları daha da artmıştır. Tüm bu ekonomik ve sosyo-politik olumsuzluklara rağmen, İnönü ile birlikte I. Dünya Savaşı ve Millî Mücadele yıllarının deneyimlerini taşıyan görevdeki komutanlar sayesinde Türkiye'nin savaşa girmemesi önemli bir diplomatik başarıdır. Türkiye Cumhuriyeti, II. Dünya Savaşı'nda savaşan devletlerin aksine, I. Dünya Savaşı'nın tüm siyasi sorunlarını Millî Mücadele sonunda çözmüştür. Bu nedenle, uluslararası ilişkiler anlamında kendisini hemen hiç ilgilendirmeyen II. Dünya Savaşı'na fiilen girmeyerek; ordusunun o güne kadar yeniden oluşturulmuş orta kademe komutanlarının varlığını, Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren oluşturulmuş bürokratik hafızasını ve ekonomik değerlerini korumayı başarmıştır. Ancak Türkiye'nin siyasi hafızasında, II. Dünya Savaşı'nın ilk yıllarından itibaren uygulanan devlet politikalarının yarattığı diplomatik başarılar yerine, bu politikaların topluma yansıyan sosyo-politik ve ekonomik olumsuzlukları kalmıştır. Belirtilenler kapsamında bu çalışmanın amacı, II. Dünya Savaşı başladığında ordu mevcudunun 1 milyon 300 bine yükseltilmesiyle birlikte, Türkiye'nin sivil-asker ilişkilerinin olumsuz yönde etkilenmeye başlamasının nedenlerini ortaya koymaktır. Çalışmada, konuya ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridelerinin ve basında çıkan haberlerin doküman analizine dayanan bir nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar kelimeler: II. Dünya Savaşı, Sivil-asker ilişkileri, İnönü

AĞDAMIN “KİTABI-DƏDƏ QORQUD” EPOSU İLƏ BAĞLANAN BƏZİ ETNOTOPONİMLƏRİ

Aynurə ƏLİYEVƏ

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
Azərbaycan, Bakı.

Özet

Kitabi-Dədə Qorqud" dastanının müxtəlif aspektlərdən araşdırılması müasir dilçiliyimizdə xüsusi aktualıq kəsb edir. Bu dastan Azərbaycan xalqının tarixi keçmişini, etnoqrafiyasını, dil və ədəbiyyat tarixini öyrənmək üçün ən dəyərli mənbələrdən biridir. Abidədən anlaşılır ki, dastanın bütün qəhrəmanları oğuzdurlar. Oğuzlar haqqında məlumatlara ilk növbədə daha çox VI-VIII əsrlərdə mövcud olmuş Göytürk xaqanlığı dövründə yaranmış Orxon-Yenisey abidələrində rast gəlinir. Məlumdur ki, Orxon-Yenisey abidələrində oğuz tayfalarının bir neçəsinin adı çəkilir.

“Kitabi-Dədə Qorqud dastanı”nda Oğuz yurdunun koordinatları, təxminən, məlumdur. Lakin bəzi tədqiqatçılar bu təxminliyi öz tədqiqatlarıyla bir az mürəkkəbləşdirirlər. Belə ki, türk tədqiqatçıları Oğuz yurdunun, əsasən, Anadoluda, Azərbaycan tədqiqatçıları isə Azərbaycanda yerləşdiyini bildirirlər. Mübahisələrin mahiyyətini və tarixini bir daha xatırlatmadan, biz “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanlarında təsvir olunan Oğuz yurdunun, əsasən, tarixi Azərbaycan torpaqlarında mövcud olduğunu bildirmək istəyirik. Onu da qeyd edək ki, dastanda təsvir olunan Qalın Oğuzun ərazisi, onun coğrafi koordinatları, əsasən, bugünkü Ermənistan (Qərbi Azərbaycan), Naxçıvan, Qarabağ torpaqları və onlardan bir qədər aşağı və yuxarıdakı əraziləri, başqa sözlə desək, Gürcüstandan, Gəncədən, Bərdədən aşağı, Təbrizdən yuxarı - bütöv Qarabağ, Qara Dərvənd, Evnik qalası, Trabzon, Bayburd ilə sərhədlənən əraziləri əhatə edir. Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, təbii ki, bu da şərti ərazidir.

Qarabağın bir çox toponim və etnotoponimlərinin “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanı ilə bağlılığı yuxarıdakı fikrimizi təsdiqləyir. Məsələn, Ağdam rayonu ərazisində olan Çıraqlı oykonimi və Qarqar hidronimi eyniadlı etnotoponimlərin adını özündə yaşadır. Azərbaycan ərazisində bu etnonimlərlə bağlı çoxlu toponimlər qeydə alınmışdır.

Qeyd olunan toponimləri araşdırdıqda aydın olur ki, Dağlıq Qarabağın, o cümlədən Ağdamın yerli əhalisinin bir hissəsini qədim türk mənşəli çıraqlılar və qarqarlar, digər hissəsini də türkkökənli tayfalar təşkil etmişdir. Faktlara əsaslanaraq belə nəticəyə gəlirik ki, Ağdam rayonunun ərazisi, bütövlükdə Qarabağ bölgəsi tarixən türk xalqlarının məskəni olmuşdur. Odur ki, ermənilərin Qarabağ torpaqlarına iddiası tamamilə əsassızdır.

Açar sözlər: antrotoponim, oykonim, toponim, onomastika, semantika, etimologiya.

SEYİD ƏZİM ŞİRVANİ YARADICILIĞININ ORTA MƏKTƏBDƏ TƏDRİSİ**Aferim SEYİDOVA**

Kaspi Eğitim Şirketi

Özət (Tezis)

XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatında ədəbiyyatşünas-təzkiyəçi kimi tanınan, M.Füzuli ənənələrinin ən layiqli davamçısı, qəzəl ustası S.Ə.Şirvani illərdir orta məktəbdə tədris edilmiş və hal-hazırda da edilməkdədir. Ədəbiyyatımız tarixində həm də maarifçi kimi tanınan Şirvani orta məktəbdə necə tədris edilir və edilməlidir?

Hal-hazırda yeni dərsliklərdə 8 və 10-cu siniflərdə S.Ə.Şirvaninin əsərlərinə yer verilmişdir. 8-ci sinifdə “Qafqaz müsəlmanlarına xitab” əsərinə – 3 saat, 10-cu sinifdə S.Ə.Şirvani yaradıcılığına – 1 saat və “Guş qıl” müxəmməsinə - 2 saat ayrılmışdır.

Məsələyə toxunmaqda məqsədim bu saatlara verilmiş standartların bəzən düzgün tətbiq olunamamasıdır. Belə ki, 8-ci sinifdə “Qafqaz müsəlmanları”nın tədrisinə verilən standartlar bunlardır:

1.2.4.Bədii nümunələrin ideya-məzmununu, süjet, kompozisiya xüsusiyyətlərini şərh edir, əsaslandırılmış münasibət bildirir.

2.1.2.Bədii nümunələrlə bağlı fikirlərini müqayisələr aparmaqla şərh edir.

2.2.1. Müzakirələrdə dialoji nitq bacarığını nümayiş etdirir.

Verilən standartlara uyğun təlim nəticələrini əldə etmək üçün hal-hazırda bəzən yanlış üsullardan istifadə edilir. Məsələn: Apardığım müşahidələr göstərdi ki, dərs prosesində bəzən ancaq əsər oxudulur, növbəti dərsə əzbərlənmək ev tapşırığı kimi verilir və bu, təlim nəticələrinin reallaşdırılmasına imkan vermir. İlk olaraq müəllim-fasilitator müəyyənləşdirməlidir ki, bu standartlar bizə hansı təlim nəticələrini verəcək. Dərs ərzində yuxarıda verilən standartları reallaşdırmaqla aşağıdakı təlim nəticələrinə nail olmaq olar:

- 1) Şeir in ideya-məzmununu şərh edir;
- 2) Şeirlə bağlı fikirlərini müqayisə əsasında şərh edir;
- 3) Müzakirələrdə dialoji nitq bacarığını nümayiş etdirir.

İlk dərs əsərin məzmunu üzrə iş, ikinci dərs – təhlilinə, sonuncu dərs – tətbiq, müzakirə, yaradıcı işə həsr edilməlidir. Müəllim bu zaman böyük və ya kiçik qruplarda iş apararaq, cütlüklə iş apararaq, müzakirə təşkil edərək istədiyi təlim nəticələrini uğurla reallaşdıracaq. Bütün bunlar üçün istifadə ediləcək mənbələr dərslik, S.Ə.Şirvani əsərlərinin məzmunu üzrə işləyərkən ərəb-fars sözləri lüğəti, iş vərəqləri, internet materialları və s. ola bilər.

Açar sözlər: S.Ə.Şirvani, standart, dərsin məqsədi, təlim nəticələri, standartın reallaşdırılması.

ÇİNGİZ AYTMAOVUN "DƏNİZ KƏNARIYLA QAÇAN ALABAŞ" ƏSƏRİNİN UŞAQ ƏDƏBİYYATINDA ROLU

F.Ü.F.D., Xoşbəxt ƏLİYEVƏ

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti

ÖZET

Məşhur qırğız yazıçısı Çingiz Aytmatov 1952-ci ildən etibarən doğma dilində ilk əsərlərini yazmağa başlamışdır. Ali təhsil aldıqdan sonra üç il müddətində Qırğızıstan SSR-in Mədarlıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunda işləmiş, 1956-cı ildə Moskvadakı Ali ədəbiyyat kursuna yazılmışdır. Kursu bitirdiyi ildə "Oktyabr" jurnalında onun qırğız dilindəki "Üz-üzə" hekayəsinin rus dilinə tərcüməsi dərc olunur. Elə həmin ildə ona dünya şöhrəti qazandıran "Cəmilə" povesti və digər bir sıra hekayələri "Yeni dünya" jurnalında işıq üzü görür. "Gün var əsrə bərabər", "Ağ gəmi", "Əlvida Gülsarı!", "İlk müəllimim", "Torpaq ana", "Qırğız çoban", "Əsrdən uzun gün" və sair kimi bir çox əsərlərin müəllifi olan Çingiz Aytmatovun son əsəri 2007-ci ildə qələmə aldığı "Dağlar düşəndə" romanıdır. Yaradıcılığı dövründə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, "Qırğızıstan Xalq yazıçısı" fəxri adlarına, Lenin mükafatı, Dostluq ordeni və üç dəfə SSRİ dövlət mükafatına layiq görülmüşdür. Çingiz Aytmatovun 1977-ci ildə qələmə aldığı "Dəniz kənarıyla qaçan Alabaş" povesti onun ən məşhur əsərlərindəndir. Povestdə hələ uşaq olan Kiriskin babası, atası və atasının əmisi oğlu ilə birlikdə ilk ovuna çıxması, ov zamanı başlarına gələn fəlakət və Kirisikin keçirdiyi ağır sınaqlardan bəhs edir. Uşaq ədəbiyyatının nadir incilərindən olan bu əsər oxucularında əzmlə olmaq, heç nədən qorxmamaq, yalnız özünü deyil, həm də başqalarını düşünmək kimi əxlaqi keyfiyyətləri aşılayır.

Qeyd edək ki, Çingiz Aytmatovun əsərlərindəki qəhrəmanlar mənəvi cəhətdən güclü, mərhəmətli və aktiv insanlardır. Bu, "Dəniz kənarıyla qaçan Alabaş" povestində daha qabarıq şəkildə özünü göstərir. Əsərin qəhrəmanları ölüm qarşısında belə öz mənəviyyatlarını itirmir, öz insanlıqlarını qoruyub saxlayırlar. Çingiz Aytmatovun "Çingiz xanın ağ buludu" əsərində qeyd etdiyi, hətta məzar daşına da yazılmasını vəsiyyət etdiyi "Bir insan üçün ən çətin şey, insan olaraq qalmaqdır" cümləsi həm də onun "Dəniz kənarıyla qaçan Alabaş" əsərinin əsas ideyasını təşkil edir. Bu povest nəinki uşaqlarda, həm də onu oxuyan bütün oxucularda yüksək insani keyfiyyətlər aşılayır, insanların mənəvi dünyasına nüfuz edərək onları xeyirxah, əzmlə, fədakar olmağa sövq edir.

Açar sözlər: Çingiz Aytmatov, yazıçı, povest, təhlil

KIBRIS TÜRK AĞIZLARINDA KADIN KAVRAMIYLA İLGİLİ SÖZVARLIĞI VOCABULARY ABOUT THE CONCEPT OF WOMEN IN CYPRUS TURKISH ORALS

Prof. Dr. Ergün Koca
Girne Amerikan Üniversitesi

Prof. Dr. Ayşen Koca
Girne Amerikan Üniversitesi

Özet

Türk toplumunda kadın, doğurganlık özelliği, annelik vasfı ve toplumun biyolojik devamlılığını sağlıyor olması yönüyle oldukça önemli bir sosyal konum edinmiştir. Bu konum, sosyal yaşam ve etkileşim süreci içerisinde kadın leksikolojinin oluşmasında etkili olmuştur. Kadın içerikli cinsel adlandırmalar, eşyle münasebetleri kaynaklı ifadeler, akrabalık adları, toplumsal statüsü ve karakter tanımlamaları, kullanmış olduğu eşyalar, kadına yönelik seslenme ve hitaplar vb. zengin bir söz varlığının temelini oluşturur.

Bu zenginliği özellikle ağızlarda görmek mümkündür. Çünkü ağızlar, bir dilin yazılı kaynaklarla takibinin pek mümkün olmadığı, sözlü birikimde ortaya çıkan söz varlığıdır. Yani halkın masallar, destanlar, maniler, bilmece, atasözleri, ninniler, alkış ve kargışlar vb., birçok kalıplaşmış söz ve söz öbekleri yardımıyla geçmişten bugüne taşıdığı ve ölçünlü dili bugün bile besleyen, yazılan değil yaşayan, konuşulan bir dildir. Bu yaşayan dilde kadın kavramıyla ilgili oluşmuş sözvarlığı da önemli bir yer tutar.

Kıbrıs Türk Ağızlarında (bundan sonra KTA) leksikolojik bir malzeme olarak “kadın” kavramı çevresinde oluşan söz varlığı içinde doğrudan “kadını” karşılayan sözler olduğu gibi, cinsellik, sosyal statü ve karakter özellikleri, ailevi ve akrabalık bağları vb. yönleri ile kadının durumunu ifade eden sözler de bulunmaktadır. Kıbrıs Türk Toplumunun cinsiyet kültürünü ve kadının toplumdaki statüsünü göstermesi açısından bu zenginlik değerlidir. Bunda, yüzyıllarca beraber yaşadıkları Rum kültürünün, yaşayış tarzının ve Rumcadan alınan bir çok ödünçlemenin etkisini de yadsıyamayız.

Çalışma, KTA üzerine yapılmış en yetkin çalışmalar olarak değerlendirilebilecek Bener Hakkı Hakeri'nin “Hakeri'nin Kıbrıs Türkçesi Sözlüğü” (Hakeri, 2003), Mustafa Gökçeoğlu'nun “Kıbrıs Türk Ağızları Sözlüğü” (Gökçeoğlu, 2008) ve Orhan Kabataş'ın “Kıbrıs Türkçesinin Etimolojik Sözlüğü” (Kabataş, 2009) olmak üzere üç eserle sınırlandırılmış ve bu eserlerde madde başı olarak yer alan kadına yönelik tüm sözcük ve sözcük öbekleri taranmış ve anlam ve görevlerine göre gruplara ayrılarak tasniflenmiştir. Sonuç olarak, bu sözlükler başarılı derlemeler olarak çalışmamıza temel oluşturmuş, bir birey ve aynı zamanda aile ve toplumun temeli olarak kadın varlığının KTA'nın sözvarlığına nasıl yansıdığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar sözcükler: kadın, Kıbrıs Türk Ağızları, sözvarlığı, kadın leksikolojisi vb.

Abstract

In Turkish society, women have gained a very important social position in terms of fertility, maternal quality and providing biological continuity of the society. This position has been effective in the formation of female lexicology within the social life and interaction process. Sexual namings with women content, expressions related to the relationship with her husband, kinship names, social status and character definitions, the items she has used, addressing and addressing to women, etc. it forms the basis of a rich vocabulary.

It is possible to see this richness especially in the mouths. Because dialects are the presence of a vocabulary that occurs in verbal accumulation that it is not possible to follow a language with written sources. In other words, folk tales, epics, riddles, proverbs, lullabies, applause and misunderstandings, etc., are a language that has been transported from the past to the present and nourishes the standard language, living, spoken, even today. In this living language, vocabulary about the concept of woman has an important place.

As a lexicological material in the dialects of the Turkish Cypriot language, there are words that directly meet the "woman" in the vocabulary formed around the concept of "woman", as well as sexuality, social status and character characteristics, familial and kinship ties, etc. There are also words expressing the status of the woman with her aspects. This wealth is valuable in terms of showing the Turkish Cypriot Community's gender culture and women's status in society. In this, we cannot deny the influence of the Greek culture, lifestyle and many quotations taken from Greek for centuries.

The study can be evaluated as the most competent studies on the Turkish Cypriot Dialects, Bener Hakkı Hakeri's "Hakeri's Cyprus Turkish Dictionary" (Hakeri, 2003), Mustafa Gökçeoğlu's "Turkish Cypriot Dialects Dictionary" (Gökçeoğlu, 2008) and Orhan Kabataş ' The "Etymological Dictionary of Turkish Cypriots" (Kabataş, 2009) was limited to three works and all the words and phrases for women included in these works were scanned and classified according to their meaning and duties. As a result, these dictionaries were the basis for our work as successful collections, and it was tried to be determined how the presence of women reflects on the vocabulary of KTA as the basis of an individual and also family and society.

Keywords: woman, Turkish Cypriot Dialects, vocabulary, female lexicology etc.

KIRGIZ TÜRKÇESİ SÖZVARLIĞI: BOZ ÜY (BOZ EV, YURT, ÇADIR) KÜLTÜRÜ ve KAVRAM ALANI

Prof. Dr. Ayşen Koca
Girne Amerikan Üniversitesi

Prof. Dr. Ergün Koca
Girne Amerikan Üniversitesi

ÖZET

Kırgızlar, Türk tarihinin bilinen en eski topluluklarından biri olmakla birlikte göçebe medeniyete sahip Türk kavimleri içerisinde bu geleneği günümüze kadar sürdüren ve yaşatmaya gayret eden ender topluluklardandır.

Kadim, göçebe (Köçmön) Kırgız halkı, hayvancılıkla uğraştıklarından mevsime göre konar-göçer bir hayat sürdürmüşler ve hayvan sürülerini mevsimlerin sunduğu imkanlara göre farklı yerlerde otlatmak zorunda olduklarından kışın *kıştoo* “kışlık, kışla”, yazın ise *çayloo* “yayla” denilen mekanları tercih etmişler; yazın yüksek, havası serin ve bol otlu dağlık bölgelerde, kışın ise soğuktan korunmak için su kenarları ve dağ eteklerinde yaşamışlardır.

Kırgızlarda, XX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar aynı anlayışla devam eden sosyo-kültürel ve ekonomik yaşam, Sovyet dönemiyle beraber yerleşik devri başlatmış olsa da yüzlerce yıldır devamedegelen göçebe kültürün şekillendirdiği başta *boz üy* “çadır” kültürü ve yaşamı olmak üzere birçok maddi kültürü besleyen gelenek devam etmektedir.

Kırgızların yüzyıllardır süregelen bu göçebe hayatlarının en önemli tarafını teşkil eden ve yaşam alanı olan boz üy kültürüonlarca söz ve söz öbeklerini içeren kavram alanıyla Kırgız Türkçesinin sözvarlığının şekillenmesinde ve gelişmesinde çok önemli katkılar sağlamıştır.

Biz bu çalışmamızda Kırgızların sosyo-kültürel yaşamlarında çevre, rejim, zaman ve teknoloji gibi dış etkilere rağmen önemini kaybetmemiş boz üy kültürünü ve bu kültürün geçmişten bugüne süreç içerisinde oluşturduğu kavram alanının tespitini yapıp inceleyeceğiz.

Anahtar Sözcükler: Kırgızlarda boz üy kültürü, sosyo-kültürel yaşam, göçmenlik, kavram alanı vb.

برنامه های خدمات اجتماعی خلیفه اموی عمر ابن عبدالعزیز

ابراهیم مرادی- پوهنتون کابل

Ibrahim Muradi- University of Kabul

چکیده

خدمات اجتماعی؛ رشته ای است که هم همزیستی فرد و هم جامعه را هدف قرار می دهد. حمایت از معلولین ، سالمندان ، مجرم ، ضمنی ، برده ، مسافر ، محکوم ، کودکان یتیم و زنان در حوزه خدمات اجتماعی قرار می گیرند. علاوه بر این ، فعالیتهایی است که شرایط زندگی و کیفیت جامعه را بهبود می بخشد. عمر بن عبدالعزیز در کارهای خدمات اجتماعی یکی از مهمترین خلیفه های تاریخ اسلام و بنی امیه است. او به سوء استفاده های خلفا پیش از خود در بنی امیه ، به خصوص در حوزه مالی پایان داد. بنابراین ، بخش اعظم درآمد دولت به خدمات اجتماعی برای جامعه منتقل داده شد. در نتیجه ، گروههای تحت پوشش خدمات اجتماعی فوق الذکر در کلیه امور مورد حمایت قرار گرفت و تنبیه های مالی ، آموزش و اقدامات صحی برای عموم مردم گسترش یافت. هدف اصلی این مقاله این است که مفهوم خدمات اجتماعی در واقع در تمدن اسلامی به عنوان عام نشان داده شده و بطور خاص دوره عمر بن عبدالعزیز بکار گرفته شده است.

کلمات کلیدی: عمر بن عبدالعزیز ، اطفال ، خدمات اجتماعی ، صحت ، آموزش

ÇOK SESLENDİRİLMİŞ POPÜLER MÜZİK ESERLERİYLE YÜRÜTÜLEN ORKESTRA DERSLERİNİN BAŞARI MOTİVASYONU VE ÇALGI ÇALIŞMA TUTUMU ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Didem DÖĞER
Dicle Üniversitesi

Serhat ATALAY
Güzel Sanatlar Lisesi

ÖZET

Orkestra dersleri, çalgı derslerindeki bilgilerin birlikte çalma prensibine dayalı olarak kullanımını ve gelişimini sağlayan, mesleki müzik eğitiminin önemli basamaklarından birisidir. Bu derslerde genel olarak batı müziği veya çokseslendirilmiş Türk Sanat/Halk müziği örneklerine yer verilmektedir. Güncel ve popüler olan ezgilerin çokseslendirilmiş biçimlerine ise pek rastlanmamaktadır. Günümüzde ise özellikle genç kuşaklar tarafından oldukça rağbet gören güncel ve popüler müzik örneklerine orkestralarda yer verilmesi, öğrencilerin ilgi, istek ve güdülendirmelerini artırarak öğretim sürecinde yenilikler yaratabilir. Bu doğrultuda araştırmada, orkestra derslerinde kullanılan çokseslendirilmiş popüler müzik eserlerinin, öğrencilerin başarı motivasyonları ve çalgı çalışma tutumları üzerindeki etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, 2018-2019 eğitim öğretim yılları içerisinde Diyarbakır Güzel Sanatlar Lisesinde öğrenim görmekte olan ve Türk ve Batı Müziği Çalgı Toplulukları dersini alan toplamda 15 müzik bölümü öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmada tek grup öntest-son test deneysel desen kullanılmıştır. Öğrencilerin çalgı çalışmaya yönelik tutumlarının belirlenmesinde, Özmenteş (2007) tarafından geliştirilen “Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutum Ölçeği”, başarı motivasyon düzeylerinin belirlenmesinde ise Sarıtepeci (2018) tarafından geliştirilen “Başarı Motivasyonu Ölçeği” kullanılmıştır. Deney öncesi ve sonrasında her iki ölçekten elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma kullanılmış, karşılaştırılmasında ise nonparametrik testlerden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; çok seslendirilmiş popüler müzik eserleriyle yürütülen orkestra derslerinin, öğrencilerin çalgı çalışma tutum ve başarı motivasyon puanlarını arttırdığı görülmüştür. Çalgı çalışma tutum ön test-son test puanları arasında anlamlı farklılık bulunmazken, başarı motivasyon düzeyleri arasında ise anlamlı bir farklılık yarattığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler; Orkestra, Popüler Müzik, Başarı Motivasyonu, Tutum

YENİ MEDYADA ÇOCUKLARA YÖNELİK REKLAMLAR: YOUTUBE ÇOCUK KANALLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Arş.Gör. Nihan ÇELİK¹

ÖZET

Çıgırtkanların ürün ve hizmetlerini tanıtmalarıyla başlayan reklam faaliyetleri teknolojik gelişmelerle gazetelerde, radyolarda nihayetinde televizyon aracılığıyla değişip dönüşerek büyük bir sektör haline gelmiştir. İlerleyen dönemlerde gelişen iletişim teknolojileriyle birlikte Web 2.0 teknolojisi, bireylere etkileşimli olma özelliği kazandırıp sadece tüketici olmayan aynı zamanda üretici olan bir profil çizmiştir. Bu bağlamda internet teknolojileri bireylerin içerik üretmelerine olanak tanımıştır. Öyle ki en çok tercih edilen sosyal paylaşım sitesi olan Youtube'un reklam verenler tarafından ürün ve hizmetleri tanıtmak için yeni bir mecra olarak görülmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. İçerik üreten, yüzlerce takipçisi olan Youtuberlar ile anlaşan şirketler ürünlerini tanıtmak için fırsat bulmaktadırlar. Fakat geçmişten bugüne kadar reklam verenler için önemli bir hedef kitle olan çocuklar Youtube aracılığıyla tüketime teşvik edilmektedir. Çocuklarıyla beraber kamera karşısına geçen ebeveynler çocuklarıyla oyun oynamakta ve oynadıkları oyun materyallerini tanıtmak eğilimine bürünmektedirler. Tanıtmak istedikleri oyun materyallerini çocuklarına deneterek göstermekte, oyuncakları inceleyerek özelliklerini aktarmaktadırlar. Hedef kitlesi çocuklar olan bu kanallar, her ne kadar sadece eğlence amaçlı video ürettiklerini dile getirirler de esas amaçları tanıttıkları ürünlerin satışlarının sağlanmasıdır. Bu noktada çalışmanın amacı; Youtube çocuk kanallarında yer alan videoları izleyen çocukların tüketime yönlendirildiği sonucuna varmaktır. Çalışma kapsamında Youtube platformunda en çok görüntülenen çocuk kanalları belirlenmiştir. Bu kanallar içerisinde en çok izlenen 5 çocuk kanalının en popüler 5'er videosu içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Analiz çerçevesinde hipotezlere uygun olarak kategoriler belirlenerek toplamda 25 videonun analizi gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Medya, Youtube, Çocuk, Reklam

¹ Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sinema TV Bölümü
Orcid No: <https://orcid.org/0000-0003-0813-0611>

ANALYZING A CONCEPTUAL CONFLICT OF FEMINISM AND RELIGION**Nuray Karaman, Ph.D.**

Uşak University

Abstract

Mainstream Western feminism theorizes women as a homogeneous group with similar desires and needs, therefore it has had trouble explaining the experiences of Muslim women to date (Mohanty 1988; Salem 2013). Western feminism has focused on creating a universal womanhood based on shared experiences of oppression. But, it does not promote a spectator's view on the reality of women who belong to marginalized social groups. Generalized form of feminism has fallen short in capturing the reality of Muslim women who have different experiences, desires and needs. This article aims at understanding one of the most relevant debates that connected feminism and religion within the framework of current feminist studies. The article discusses how mainstream Western feminism focuses on the concerns and interests of western, white, secular and middle class women by ignoring women who belong to marginalized groups. Intersectionality is a growing area in sociological research and an increasingly obvious framework for social scientists to analyze diversity among women and their experiences. The aim of this paper questions whether intersectionality poses a possible solution to this exclusion of feminist theory approach that handled Muslims in a homogeneous way by ignoring different interpretations and implications of Islam, cultural, national and racial differences.

Keywords: Feminism, intersectionality, Muslim women, Islam

INTERSECTIONAL PERSPECTIVES ON SOCIAL MEDIA AND BODY IMAGE CONFORMITY

Dr. Lecturer Nuray KARAMAN

Uşak University

Abstract

Over the years, Western standards are increasingly permeating beauty norms all over the globe and social media has played an important role on spreading these norms. Social media has an immense influence on our society, including our behaviors, expectations from life, relationships with one another, gender norms and beauty ideals. In the light of this new sociological transformation of social network, online profiles are becoming the universal tag that means sharing more pictures and showing our conformity to beauty ideals such as being thin for women and being muscular for men. Thus, like newspaper, magazines and television, social media become one of the ways in which the general population is informed or persuaded about ideal beauty norm. Previous studies generally focused on how the media's standards of what women and men should look like is unrealistic and that those who try to reach these standards are likely to have low self-esteem and eating disorders. They mostly ignored how intersecting identities religion, race, ethnicity, gender, marital status, sexuality shape individuals' perception on body image and their decision who to follow, who to like, who to be a friend and who to look like on social media. This study introduces a framework that invites scholars who work social media's effect on body image conformity to take intersectionality seriously. Applying intersectional perspective, this study aims to understand how body image conformity on social media is experienced differently by the users due to intersecting identities religion, race, ethnicity, gender, marital status and sexuality.

Keywords: Social media, intersectionality, body, beauty norms, conformity

SOSYAL MEDYA SİTELERİNİN, KULLANICILARINA KİŞİSELLEŞTİRİLMİŞ REKLAMLAR SUNMA SÜRECİNİN SÜPERPANOPTİKON GÖZETİM BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ: FACEBOOK VERİ İLKESİ ÜZERİNE BİR İNCELEME¹

²Muhammet Emin SÖZKESEN

Özet

Tarihsel süreçte gözetim, bireylerin sürekli olarak karşı karşıya kaldıkları bir durum olmuştur. Gözetim faaliyetleri iktidarlar tarafından bazen bireylerin üretimlerini kayıt altına alma şeklinde uygulanmışken, bazen de toplumsal düzene uygun, standartlaştırılmış bireyler üretme sürecinde denetim araçlarına başvurularak gerçekleştirilmiştir. Gözetimin insanlık tarihinde Panoptikon, Sinoptikon, Süperpanoptikon ve Omnioptikon gözetim şeklinde uygulandığı görülmüştür. Bu gözetim türlerinden Süperpanoptikon gözetim günümüz gözetim pratiklerinden birisidir. İnsanların internet üzerindeki izlerinden beslenen Süperpanoptikon gözetim onların yaşamlarını şeffaflaştıran bir yapıya sahiptir. Bu gözetimin yoğun olarak kendini hissettirdiği mekanlardan birisi de sosyal medya siteleridir. Bu sitelere üye olunurken kullanıcı adaylarından birçok izin istenmektedir. Söz konusu izinler arasında bireylerin bütün verilerinin Süperpanoptikon gözetime tabii tutularak depolanacağı ve bu verilere göre bireylere kişiselleştirilmiş reklamlar sunulacağı açık bir şekilde belirtilmektedir. Kişiselleştirilmiş reklamları kullanıcılarının karşısına sıklıkla çıkaran sosyal medya sitelerinden biri de Facebook'tur. Bu çalışma, Facebook üzerindeki Süperpanoptikon gözetim ve kişiselleştirilmiş reklam ilişkisini ortaya koyması açısından önem taşımaktadır. Çalışmada Süperpanoptikon gözetim ve kişiselleştirilmiş reklam ilişkisi, Facebook veri ilkesi bağlamında ele alınarak, bireylerin satın alma davranışlarının nasıl disipline edildiğinin ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırmada kavramsal çerçevenin çizilmesi sürecinde literatür taraması yöntemi kullanılmış, ardından Süperpanoptikon gözetim ve kişiselleştirilmiş reklam ilişkisi Facebook Veri İlkesi üzerinden ele alınarak eleştirel bir tartışma gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gözetim, Süperpanoptikon Gözetim, Facebook, Reklam

¹ Bu çalışma Muhammet Emin Sözkese tarafından Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Prof. Dr. Celalettin Vatandaş danışmanlığında seminer ödev kapsamında hazırlanıp sunulmuştur.

² Doktora Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
ORCID ID: 0000-0002-0648-9498

CHARLES PHILIPON'UN BENZERLİK ARGÜMANI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**Burçak BALAMBER**¹¹ Balıkesir Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0003-1098-6128

ÖZET

19. yüzyıl Fransa'sında mizah gazeteciliğinin babası olarak tanınan Charles Philipon, kurduğu süreli dergilerde yayımlanan karikatürlerle dönemin mizah anlayışına yön vermiş bir gazeteci ve karikatüristtir. Temmuz Monarşisi döneminde çıkarılan katı sansür yasaları nedeniyle dergileri sık sık sansüre uğrayan Philipon'un aleyhine hükümet tarafından pek çok dava açılmış, bu davaların bazılarında kralın şahsına hakaretten suçlu bulunarak hapis ve para cezasına çarptırılmıştır. Bu davaların en ünlüsü, Philipon'un 1830 yılında kurduğu ilk dergi olan La Caricature'un henüz birinci yılında, dergide isimsiz ve imzasız yayımlanan bir karikatür nedeniyle aleyhine açılan davadır. Aynı zamanda bir karikatürist de olan Philipon, duruşması sırasında basın ve ifade özgürlüğünü savunurken argümanını örneklemek amacıyla kral Louis-Philippe'nin aşamalı olarak armuda dönüşen karikatür portresini çizmiş ve fiziksel benzerlik üzerinden suçun ispat edilemeyeceğini iddia etmiştir. Bu argümanı, her ne kadar mahkemeyi etkilememiş ve 6 aylık hapis ile 2,000 franklık para cezasına çarptırılmasını engelleyememiş olsa da, Louis-Philippe'nin tüm Fransa'da armut-kral olarak tanınmasını sağlamıştır.

Bu araştırma makalesinde Philipon'un mahkeme savunmasındaki benzerlik argümanının ele alınması amaçlanmaktadır. Makale, Philipon'un dış görünüşe benzerlik nedeniyle kişinin suçlu bulunmasının absürtlüğü örneklemek amacıyla kullandığı armut imgesinin nasıl kral Louis-Philippe ile eş anlamlı hâle geldiğini ve tüm Fransa'ya yayıldığını incelemeyi hedeflemektedir. Charles Philipon'un 1831 ve 1832 yıllarında La Caricature dergisinde yazdığı yazılar başta olmak üzere, konuyu ayrıntılı olarak ele almış yazarların kitap ve makalelerinin kaynak olarak kullanıldığı bu makale, karikatürün 19. yüzyıl Fransa'sında muhalif bir ifade aracı olarak siyasi gücünün ne denli aşkın boyutlara ulaşabildiğini göstermesi açısından ve konuyla ilgili literatüre katkı yapacak olması bakımından önemlidir. Araştırma sonucunda, Philipon'un argümanındaki armut imgesinin Fransa'da yıllarca sürmüş ulusal bir şakaya dönüştüğü gözlenmiştir. Gazetecinin benzerliğin bir saldırı olarak görülmesinin temelde ifade özgürlüğü açısından ne denli kısıtlayıcı olacağına dair vurgusunun, tam da öngördüğü gibi gerçekleştiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Benzerlik argümanı, Charles Philipon, Karikatür.

FUTBOL TARAFTARI FANATİKLİK SEVİYELERİNİN EĞİTİM DÜZEYLERİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI (DÜZCE SPOR ÖRNEĞİ)

COMPARISON OF FOOTBALL FAN'S FANATIC LEVELS ACCORDING TO EDUCATIONAL LEVELS (EXAMPLE OF DUZCE SPORTS)

Doktora Öğrencisi Emre AKSOY
<https://orcid.org/0000-0003-1543-762X>

Dr. Öğr. Üyesi, Levent GÖRÜN
<https://orcid.org/0000-0003-1142-3167>
Düzce Üniversitesi

Özet

Bu araştırmanın amacı, futbol taraftarlarının eğitim seviyelerinin tuttıkları takımlarına karşı fanatizm düzeylerini etkileyip etkilemediğini belirlemektir.

Araştırmanın evrenini 2019-2020 sezonunda Düzce Spor – Kırmızı Şimşekler Taraftar Derneği'ne üye olan 1052 kişi, örneklemini ise rastgele örnekleme yöntemi ile seçilmiş gönüllü 336 kişi oluşturmaktadır. Taraftarların fanatizm seviyelerini ölçmek için Taşmektepligil ve ark. (2014) tarafından geliştirilen "Futbol Taraftarı Fanatizm Ölçeği" (FTFÖ) kullanılmıştır. Dörtlü likert tipindeki FTFÖ, "Şiddete Yönelik Düşünce ve Eylem Eğilimi" ayrıca "Kurumsal Aidiyet" alt boyutlarından oluşmaktadır. Ölçek ve alt boyutlarına ilişkin iç tutarlılık katsayıları (Cronbach's Alfa) şiddete yönelik düşünce ve eylem eğilimi 0,74, kurumsal aidiyet 0,74, ölçeğin geneli ise 0,81 olarak belirlenmiştir. Araştırmada verilerin analizi bilgisayar ortamında istatistiksel veri analizi programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin analizinde, Kolmogorov-Smirnov normallik testi, betimsel istatistik, Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmış, ortaya çıkan anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için ise Scheffe testi uygulanmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi $p \leq 0.01$ ve $p \leq 0.05$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın bulguları incelendiğinde, FTFÖ ve şiddete yönelik düşünce ve eylem eğilimi alt boyutunda, ortaokul ve altında eğitim almış grup ile önlisans eğitimi almış grup ayrıca lisans ve lisansüstü eğitim almış grup arasında anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Yine lise seviyesinde eğitim almış grup ile önlisans eğitimi almış grup ayrıca lisans ve lisansüstü eğitim almış grup arasında anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Kurumsal aidiyet alt boyutunda ise, ortaokul ve altında eğitim almış grubun tüm gruplarla anlamlı ilişkisi bulunmaktadır. Yine lisans ve lisansüstü eğitim almış grubun tüm gruplar ile arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Tüm anlamlı istatistiksel farklar incelendiğinde toplam puanların eğitim seviyesi ile birlikte ters orantılı olarak düştüğü görülmektedir.

Fanatizm kavramı ile doğrudan ilişkili olan fair-play ve sportmenlik gibi kavramların eğitimde işlevini doğru bir şekilde yerine getirdiği, fakat günlük hayata sporu dahil etme ile ilgili kazanımların doğru işlenmediği araştırmanın sonucundaki kurumsal aidiyet alt boyutunda ortaya çıkmaktadır. Kurumsal aidiyet alt boyutunun artırılabilmesi için bu araştırma sonuçları

doğrultusunda beden eğitimi ve spor derslerinin programlarında yeniden düzenlemeye gidilebilir.

Anahtar Kelimeler: Taraftar, Fanatiklik, Şiddet, Kurumsal Aidiyet

Abstract

The purpose of this research is to determine whether the football fans' level of education affects their fanaticity against their favorite teams.

The universe of the research consists of 1052 people who became members of the Düzce Spor – Kırmızı Şimşekler Fans Association in the 2019-2020 season, and 336 volunteers whose sample was selected by random sampling method. To measure the fanatic levels of the fans, Tasirpligil et al. "Football Fan Fanaticism Scale" (FFFS) developed by Taşmektepligil et al. (2014), was used. The 4-point Likert-type FFFS consists of the sub-dimensions "Violence, Thought and Action Tendency" and "Corporate Belonging". The internal consistency coefficients (Cronbach's Alfa) for the scale and its sub-dimensions were determined to be violence and thought and action tendency as 0.74, corporate belonging was 0.74, and the overall scale was 0.81. In the research, data analysis was done by using statistical data analysis program in computer environment. In the analysis of the data, Kolmogorov-Smirnov normality test, descriptive statistics, One-Way ANOVA were used, and Scheffe test was used to understand between which groups the significant difference occurred. In the research, the level of significance was determined as $p \leq 0.01$ and $p \leq 0.05$.

When the findings of the study were examined, there was a significant difference between the group who received secondary school education, and the group who received associate education however the group who recieved undergraduate and graduate, as well as the group who received high school education, association degree, undergraduate education and graduate education in the FFFS and sub-dimension of "Violence, Thought and Action Tendency". In the sub-dimension of corporate belonging, the group that has been trained in secondary school and below has a significant relationship with all groups. Again, there is a significant difference between all groups in the undergraduate and graduate groups. When all significant statistical differences are analyzed, it is seen that total scores decrease inversely with the level of education.

The results from the research that concepts such as fair-play and sportsmanship, which are directly related to the concept of fanaticism, function is processed correctly in education, but it appears in the sub-dimension of corporate belonging that the gains related to the inclusion of sports in daily life are not processed correctly. In order to increase the corporate belonging sub-dimension, it can be reorganized in the programs of physical education and sports courses in line with the results of this research.

Key Words: Fans, Fanaticism, Violence, Corporate Belonging

TENİS SPORUNA YENİ BAŞLAYAN SPORCULARIN TENİSE BAŞLAMA NEDENLERİ VE BEKLENTİLERİ, İSTANBUL İLİ ÖRNEĞİ

Bülent DURAN

İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi

0000-0001-7573-0719

Onur AKGÜN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

0000-0001-5459-4383

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, İstanbul ilinde ikamet eden ve tenis sporu ile ilgilenen başlangıç düzeyindeki sporcuların tenis sporuna başlama nedenleri ve bu spor branşından beklentilerinin belirlenmesidir. Araştırmanın evreni İstanbul ilinde tenis oynayan 8-12 yaş arası 80 erkek ve 45 kadın toplamda 125 sporcu oluşturmaktadır. Bu araştırma tanımlayıcı araştırma modeli ile gerçekleştirilmiştir. Tenis sporuna yeni başlayan sporcuların tenise başlama nedenleri ve beklentilerini değerlendirmek amacıyla Sunay ve Saracaloğlu (1997), Bayraktar ve Sunay (2004) ve Şimşek (2005) adlı çalışmalarda kullandıkları ve toplam 33 sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Anket araştırmanın amacına uygun olarak araştırmacı ve danışmanı tarafından tenis spor dalına uyarlanmış ve çalışma grubuna veri toplama aracı olarak uygulanmıştır. Sporcuların tenise başlama nedenleri ile beklentileri arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla korelasyon testi uygulanmıştır. Sporcuların tenise başlama nedenleri ve beklentilerinin bazı değişkenlere göre ilişkisini tespit etmek amacıyla öncelikle dağılımların homojen ve normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmış sonrasında da ikili karşılaştırmalarda bağımsız t test (independent t test), çoklu karşılaştırmalarda varyans analizi (Anova) uygulanmıştır. Verilerin korelasyon durumunu değerlendirmek için pearson analizi uygulanmıştır. Anlam düzeyi olarak $p < 0.05$ düzeyinde sonuçlar değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmanın sonunda elde edilen bulgulara göre tenis sporuna yeni başlayan sporcuların bu spora başlama nedenlerinin ailenin aylık toplam geliri değişkenine göre anlamlı olmadığı, cinsiyet ve yaş değişkenlerinde istatistiksel olarak anlamlı farkın olduğu tespit edilmiştir. Tenis sporundan beklentilerinin cinsiyet açısından karşılaştırılması; cinsiyet, eğitim durumu ve ailenin aylık toplam geliri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı, yaş ve meslek grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Tenis sporundan beklentiler ile tenise başlama nedenleri arasında pozitif yönlü anlamı bir ilişki görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tenis, çocuk ve spor, spora başlama nedeni, spordan beklenti.

SPOR YÖNETİCİLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN EŞ SEÇME KRİTERLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF SPOUSE SELECTION CRITERIA OF SPORTS MANAGEMENT STUDENTS

Erdal Bal

Sağlık Bilimleri Üniversitesi

ÖZET

Toplumsal yapılar içerisinde aile kurumunun önemi ve değeri genel olarak kabul gören bir yaklaşımdır. Son dönemlerde yeni nesil bireylerin aile kurma ve evlilik kavramlarına karşı kısmi de olsa önyargıları olduğu söylenebilir. Bu bağlamda araştırmanın amacı Kastamonu Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği bölümünde eğitim alan öğrencilerin eş seçme kriterlerinin belirlenmesidir. Araştırmaya toplam 247 üniversite öğrencisi dâhil olmuştur. Araştırma kapsamında Başay (2015) tarafından geliştirilen eş seçme kriterleri anketi kullanılmıştır. Araştırmada içerisinde kullanılan analiz yöntemleri verilerin normal dağılım kriterine göre seçilmiş ve verilerin normal dağılım gösterdiği saptandığı için, gruplar arası farkların tespit edilmesinde ikili gruplar için bağımsız t-tesisi analizi ikiden fazla gruplar için tek yönlü varyans analizi yöntemi kullanılmıştır. Bunun yanı sıra katılımcıların yaşları ile eş seçme kriterlerinin korelasyonun tespiti için pearson korelasyon analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre erkek ve kadın katılımcıların arasında eş seçme kriterleri bağlamında istatistiksel bir fark tespit edilmemesine rağmen kadınların daha seçici oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların ilişki durumları değişkenine göre gruplar arası istatistiksel olarak fark tespit edilmemiştir. Ayrıca katılımcıların yaşları ve eş seçme kriterleri arasındaki korelasyon incelendiğinde katılımcıların yaşlarının artması ile birlikte kriterlerinin azaldığı saptanmıştır. Bunun yanı sıra katılımcıların gelir değişkenine göre gruplar arasındaki fark incelenmiş ve en az seçici grubun orta düzey gelir durumu algısına sahip grubun olduğu saptanmıştır.

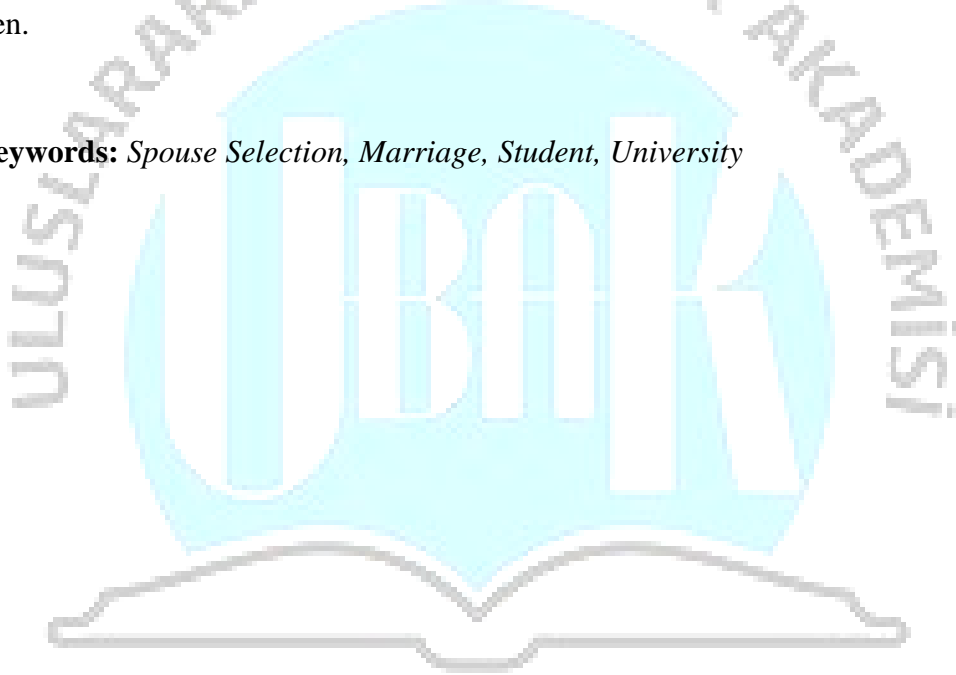
Anahtar Kelimeler: *Eş Seçimi, Evlilik, Öğrenci, Üniversite*

ABSTRACT

The importance and value of the family institution in social structures is a generally accepted approach. It can be said that new generation individuals have some prejudices against family and marriage concepts recently. In this context, the aim of the research is to determine the match selection criteria of students who are trained in Kastamonu University, School of Physical Education and Sports, Sports Management. A total of 247 university students were included in the research. In the research, the partner selection questionnaire developed by Başay

(2015) was used. Since the analysis methods used in the study were selected according to the normal distribution criteria of the data and it was determined that the data showed a normal distribution, the independent t-analysis for binary groups was used as one-way variance analysis method for more than two groups. In addition to this, pearson correlation analysis method was used to determine the correlation of participants' ages and co-selection criteria. According to the results of the research, although no statistical difference was found between male and female participants in the context of selection criteria, women were found to be more selective. In addition, there was no statistical difference between the groups according to the relationship status variable of the participants. In addition, when the correlation between the ages of the participants and the selection criteria of the participants was examined, it was found that the age of the participants decreased with the increase in the age of the participants. In addition, the difference between the groups according to the income variable of the participants was examined and it was determined that the group with the lowest level of income status perception was chosen.

Keywords: *Spouse Selection, Marriage, Student, University*

TÜRKİYE'DEKİ YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA KARATE BRANŞINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İÇERİK ANALİZİ YÖNTEMİ İLE İNCELENMESİ

A CONTENT ANALYSIS: AN EXAMINATION POSTGRADUATE THESIS RELATED TO KARATE AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN TURKEY

CENAB TÜRKERİ

Çukurova Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Karate sporu ulusal ve uluslararası düzeyde katılım oranı oldukça yüksek olimpik bir spor branşıdır. Yapısı itibarı ile yüksek kondisyonel kapasite, zihinsel dayanıklılık ve beceri-koordinasyon gerektirir. Bu yönleri ile karate sıklıkla bilimsel araştırmalara konu olan bir spor dalıdır. Bu bağlamda çalışmanın amacı Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında karate branşında yapılan lisansüstü tezlerin içerik analizi yöntemi ile incelenmesidir.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma türlerinden belge taramaya dayalı içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Veri kaynağı olarak Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı kullanılmıştır. Araştırma bulguları yüzde ve frekans gibi tanımlayıcı istatistiklerle özetlemiştir. İçerik analizi sonucunda elde edilen nitel bulgular ise kodlama ve temalandırma yapılarak gruplandırılmıştır. Uzman görüşü alınarak veriler teyit edilmiştir.

Bulgular: YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yapılan taramada 07.07.2020 tarihi itibarı ile spor konulu toplam 8080 lisansüstü tez yapıldığı görülmüştür. Karate branşında yapılan lisansüstü tezlerin sayısı 36'dır ve bu tezlerin spor alanında yapılmış tüm tezlere oranı %0,44 tür. Bu tezlerin tamamının yazım dilinin Türkçe olduğu ve erişime açıklık oranının %83,33 olduğu belirlenmiştir. Tezlerin üniversitelere göre dağılımları incelendiğinde Marmara Üniversitesinin 14 lisansüstü tez ile tüm tezlerin %38,88'ini ürettiği görülmektedir. Gazi Üniversitesi ve Bartın Üniversitesi 4'er (%11,11) tez ile Marmara Üniversitesini takip etmektedir. Karate branşında spor bilimleri alanının farklı disiplinlerinde tezler üretilmiş olsa da en fazla çalışılan alanlar 13 (%36,11) tez ile psikososyal alanlar, 11 (%30,55) tez ile antrenman bilimi, 5 (%13,88) tez ile spor fizyolojisi ve 3 (%0,08) tez ile spor biyomekaniği alanlarıdır. Karate branşında yapılan tüm tezlerin 32'sinin (%88,89) yüksek lisans tezi, 4'ünün (%11,11) ise doktora tezi olduğu görülmüştür. Bu doktora tezlerinden 3'ü (%75) biyomekanik alanında 1'i ise (%25) spor fizyolojisi alanında yapılmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Elde edilen bulgular incelendiğinde sonuç olarak karate gibi özellikle okul sporlarında yaygınlığı çok yüksek olan olimpik bir branşta bu kadar az sayıda lisansüstü tez yapılmış olması ve bu tezlerin sadece %11'inin doktora tezi olması çalışmanın olumsuz bulgularından birisi olarak görülebilir. Türkiye'de spor alanında eğitim veren 100'e yakın yükseköğretim kurumu olmasına rağmen tüm tezlerin %61,11 sadece 3 üniversite (Marmara Üniversitesi:14, Gazi Üniversitesi:4, Bartın Üniversitesi:4) tarafından üretilmiş olması olumsuz bir sonuç olarak görülebilir. Benzer şekilde bir spor dalında ulusal ve uluslararası alanda başarılar kazanabilmek için sportif performansla ilişkili farklı disiplinlerde bilimsel çalışmalara

ihitiyaç olmasına rağmen yapılan tezlerin %66,66'sının psikososyal alanlarda ve antrenman bilimi alanında kümelenmiş olması çalışmanın olumsuz olarak görülebilecek diğer bulgularındandır. Çalışmadaki dikkat çekici bir bulgu ise biyomekanik alanında yapılan tezlerin %75'nin doktora tezi olmasıdır. Sonuç olarak karate branşında yapılan lisansüstü tezlerin hem sayı hem de alan çeşitliği bakımından artırılması gerektiğini düşünmekteyiz. Özellikle karate branşındaki problem durumlarının doktora tezi düzeyinde araştırılmasının ulusal ve uluslararası alanda elde edilecek başarılarla katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Karate; Lisansüstü Tez; İçerik Analizi

Introduction and Purpose: Karate is an Olympic sports branch with a high participation rate at national and international level. Karate is a sport that requires high conditional capacity, mental endurance and skill-coordination. This aspect of karate is a sport that is frequently subject to scientific research. In this context, this study aims to examine postgraduate thesis related to Karate at higher education institutions in Turkey.

Method: In the research, content analysis method based on document scanning, which is one of the qualitative research types, was used. Higher Education Council (YÖK) National Thesis Center Database was used as data source. The research summarized the findings with descriptive statistics such as percentage and frequency. Qualitative findings obtained as a result of content analysis are grouped by coding and theming. The data was confirmed by taking the expert opinion.

Findings: As a result of the screening conducted in the database of YÖK National Thesis Center, it has been observed that a total of 8080 postgraduate theses on sports have been made as of 07.07.2020. The number of postgraduate theses in the Karate branch is 36, and the ratio of these theses to all theses in the field of sports is 0.44%. It was determined that the writing language of all these theses is Turkish and the open access ratio is 83.33%. When the distribution of theses by universities is analyzed, it is seen that Marmara University produces 38.88% of all theses with 14 graduate theses. Gazi University and Bartın University follow Marmara University with 4 theses (11.11%). Although theses have been produced in different disciplines of the field of sports sciences in the karate branch, the most studied fields are 13 (36.11%) theses with psychosocial areas, 11 (30.55%) thesis with training science, 5 (13.88%) theses with sports physiology and 3 (0.08%) thesis and sports biomechanics. It has been observed that 32 (88.89%) of all theses in the Karate branch are master's theses and 4 (11.11%) are doctoral theses. Three of these doctoral theses (75%) were made in biomechanics and 1 (25%) in sports physiology.

Conclusion and Suggestions: When the findings obtained are examined, it can be seen as a result of such a small number of postgraduate theses that were made in an olympic branch, especially in school sports such as karate, and that only 11% of these theses are doctoral theses. Although Turkey has more than 100 post graduated education institution the field of sports training, 61.11% of all theses is written by only 3 universities (Marmara University: 14, Gazi University: 4, Bartın University: 4) seen as a negative result of this study. Similarly, although there is a need for scientific studies in different disciplines related to sportive performance in order to achieve national and international successes in a branch of the sport, the fact that

66.66% of theses are clustered in psychosocial and training science is one of the negative findings of the study. The remarkable finding in the study is that 75% of theses in the field of biomechanics are doctoral theses. As a result, we think that postgraduate theses in the field of karate should be increased in terms of both number and area diversity. We think that especially investigating the problem situations in the karate branch at the doctoral thesis level will contribute to the achievements in the national and international arena.

Keywords: Karate; Postgraduate Thesis; Content Analysis

**ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ТАРИХИ - МӘДЕНИ МҰРАЛАРДЫҢ ТУРИЗМДІ ДАМУЫҒА
ӘСЕРІ****THE IMPACT OF HISTORICAL AND CULTURAL HERITAGE IN KAZAKHSTAN ON THE
DEVELOPMENT OF TOURISM****Садықова Дамежан Адилхановна***Қазақ Ұлттық Қыздар педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан***ТҮЙІНДЕМЕ**

Туризмнің дамуы халықаралық экономиканың ең басты динамикалық салалары ретінде әлемдік деңгейдегі өзекті мәселе.

Мақалада Қазақстандағы тарихи ескерткіштер мен мәдени мұралардың туризмінің қалыптасуы мен дамуына әсері, туризмнің ерекше нысандары тарихи орындар мен тарихи ескерткіштердің нысандарын қорғау, экологиялық ластанудың алдын алу мәселелері мен туризмді дамыту бағыттары қарастырылды. Қазақстандағы тарихи ескерткіштер, күмбездер, мұражайлар, тарихи қалалар мен археологиялық ескерткіштер мен рекреациялық ресурстарының тарихи маңыздылығы мен ерекшеліктерін айқындау, мәдени мұрамызды дамыту қорғау арқылы ұлттық ерекшеліктерімізді әлемдік деңгейде мәртебесін қорғау бағыттары мен табиғат қорғау заңдары, ұлттық туризм саласын дамытудағы жобалары мен тәжірибелері айқындалып болашақта еліміздегі танымдық туризмін дамытуда пайдаланатын әдістері мен тиімді жолдары көрсетілді. Қазақстанның тарихи нысандары мен рекреациялық ресурстары, туризм нысандарын пайдалану, туризмді дамыту арқылы еліміздегі экологиялық, экономикалық мәселелерді шешу, туризм саласын аймақтық деңгейде дамыту мүмкіншіліктері, еліміздегі тарихи нысандардың туризмді дамытудағы бағыттары, жобалары, әлемдік тәжірибелерді пайдаланудың салыстырмалы әдістері мен туризмді дамытудың статистикалық, ғылыми болжау әдістері айқындалды.

Кілттік сөздер: экология, туризм, тарих, қорған, мазарлар, рекреация, археологиялық орындар, табиғат ресурстары, рекреациялық аймақтар, мұражай, күмбез, кесене, ерекше қорғалатын аймақтар, туризм.

DEVLET SANATÇISI RUŞEN GÜNEŞ'İN ARDINDAN; SANATI, HAYATA BAKIŞI, KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ

Doçent, Asım Kürşad TERCİ

Yaşar Üniversitesi

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-7464-5747>

ÖZET

Devlet Sanatçısı Viyola virtüözü Ruşen Güneş 30.05.2020 tarihinde 80 yaşında Londra'da hayatını kaybetti.

Güneş; çalıştığı dünya çapında orkestralarla, verdiği solo ve oda müziği konserleriyle, Türk bestecilerini viyola konusunda yazmağa özendirmekle, Türk müzisyenlere açtığı yollar ile tanınmaktadır.

Bu çalışmada; oldukça bilinen biyografisinin yanında çok bilinmeyen edebiyat yönü, kişiliği, Türkiye sevdası, özellikle kendi memleketinde öğrenci yetiştirme aşkıyla dolu Güneş anlatılmaya çalışılmaktadır.

Güneş ömrünün son on yılını Yaşar Üniversitesinde öğrenci yetiştirmeye adanmıştır. "*Hayatımın en mutlu anları*"¹⁰ olarak belirttiği bu süreçte yazar da onu yakından tanıma fırsatı bulmuştur.

Çalışmada literatür tarama tekniğinden ve kendisiyle yapılan üç saati aşkın röportaj kayıtlarından yararlanılmıştır.

Bu süreçte biyografisinde bilinenlerden farklı bir Güneş ortaya çıkmıştır.

Çalışmada yaygın kanının aksine Güneş'in insan ilişkilerindeki hassasiyeti, nüktedanlığı, edebiyat ve insan aşkı, sanatçının var oluş amacındaki tezatlıkları Miguel de Cervantes Saavedra'nın Don Kişot ve Sanço Panza¹¹ karakterleri metaforuyla vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Viyola, Ruşen Güneş, Devlet Sanatçısı

¹⁰ Terci, K. (2015) Hayatımın En Mutlu Yılı, *Yaşarım Dergisi*(2)80-86

¹¹ Ahıskal O. (2015) *Viyola Düştü Yola*(1). Ankara SCA Vakfı Yayınları

URBAN ENVIRONMENT AS A PART OF SOCIAL ENVIRONMENT**Marvan KAMAL***(JORDAN)- Dr., Irbid National University***ABSTRACT**

Modern human is surrounded by a wide variety of phenomena, many of which have a significant impact on him. But the most important thing that stands out from the human environment is the social environment. We can call the social environment that surrounds a person in social life - this is a manifestation of social relations regarding the person himself. It is important to understand that the social environment is determined by nationality and class affiliation, social economic processes.

There are intraclass differences between people, many of us are in different social strata, and there are also professional and everyday differences in the social life of each individual.

For example, it is possible to distinguish "artistic environment" and "village environment", the notion of "urban environment" and "production environment" is common. Depending on the historical, geographical, national and demographic situation, a specific social environment is formed. A certain social environment generates a specific way of life, behavior and thinking. The combination of economic, political, material, social and spiritual conditions of human life, his activities and the formation of personality - all this defines the social environment for human.

Keywords: *Social Environment, Urban Environment, Formation Of Social Life*

بررسی آثار شیشه ای هنرمند ایرانی آقای دکتر داداش مهرآوری

İRANL'I CAM SANATÇISI "DADAŞ MEHRAVERİ'NİN" CAM ESERLERİNİN İNCELENMESİ

آمنه منافی دیزجی

دانشگاه هنر اسلامی تبریز - دانشگاه آنادلوی اسکی شهیر

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9209-9009>

خرم منافی دیزجی

دانشگاه هنر اسلامی تبریز - دانشگاه آنادلوی اسکی شهیر

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9788-7933>

چکیده

تاریخ هنر شیشه گری در ایران به سالهای قبل از میلاد باز میگردد که قدیمی ترین شیشه های دست ساز بشری بدست آمده در حفاریهای مناطق مختلف در ایران را در اکثر موزه می توان یافت . با توجه به قدمت شیشه گری در ایران، انواع تکنیکهای تزیینی را می توان در آثار هنرمندان ایرانی مشاهده کرد. از جمله تکنیکهایی که در هنر شیشه گری ایران تا به امروز حفظ شده است تراش روی شیشه و نقاشی مینا روی شیشه است .

یکی از هنرمندان پیشکسوت در زمینه های مذکور استاد داداش مهرآوری را میتوان نام برد .ایشان کار هنری خود را از سال 1342 آغاز نموده و در حال حاضر در کارگاه شخصی و دانشگاههای به تدریس و آموزش این هنر ادامه می دهند.

اکثر آثار استاد مهرآوری تزیین روی شیشه های دست ساز به روش سنتی است. تریینات روی شیشه آثارشان اغلب اجرای تلفیق تکنیکهای تراش روی شیشه های چند پوسته و نقاشی طره های سنتی از جمله نقوش گل و مرغ و نقوش گیاهی انتزاعی شده را در پشت و روی شیشه با تکنیک مینا می باشد.

در این پژوهش به بررسی پیشینه ی هنر شیشه در ایران و آثار ارزشمند هنرمند پیشکسوت شیشه گری پرداخته شده است.

واژگان کلیدی: هنر شیشه گری، تراش شیشه ، نقاشی مینا، شیشه گری سنتی

